

II Các Vua

Ê-li và vua A-cha-xia

¹ Sau khi vua A-háp qua đời thì Mô-áp tách ra khỏi quyền thống trị của Ít-ra-en.

² A-cha-xia té qua các chấn song của phòng trên gác ở Xa-ma-ri nên bị thương nặng. Ông sai các sứ giả đi và dặn, “Hãy đi hỏi Ba-anh-Xê-bun, thần của Êc-rôn xem ta có lành các vết thương này không?”

³ Nhưng thiên sứ của CHÚA bảo Ê-li người Thi-sê-be, “Hãy đi ra gặp các sứ giả của vua Xa-ma-ri hỏi rằng, ‘Sao các người đi hỏi Ba-anh-Xê-bun, thần của Êc-rôn? Trong Ít-ra-en không có Thượng Đế hay sao?’” ⁴ Cho nên CHÚA phán như sau: ‘Người sẽ không ngồi dậy khỏi giường mà người đang nằm, nhưng chắc chắn sẽ chết.’” Rồi Ê-li bỏ đi.

⁵ Khi các sứ giả trở về với A-cha-xia, vua hỏi, “Tại sao mấy anh trở về?”

⁶ Họ thưa, “Có một người ra đón chúng tôi. Ông bảo, ‘Hãy trở về cùng vua đã sai các người đi và bảo cho ông điều CHÚA phán: Sao người sai sứ đi hỏi Ba-anh-Xê-bun, thần của Êc-rôn? Người cho rằng trong Ít-ra-en không có Thượng Đế hay sao? Cho nên người sẽ không ngồi dậy khỏi giường người đang nằm nhưng chắc chắn sẽ chết.’”

⁷ A-cha-xia hỏi họ, “Người báo tin ấy cho mấy anh mặt mũi ra sao?”

⁸ Họ đáp, “Ông ta có nhiều lông* và quần đai da ngang hông.”

A-cha-xia bảo, “Đó là Ê-li, người Thi-sê-be.”

A-cha-xia cho gọi Ê-li đến

⁹ Vua liền sai một sĩ quan cùng với năm mươi lính đi đến gặp Ê-li. Ông đang ngồi trên một đỉnh đồi. Viên sĩ quan đến bảo Ê-li, “Hỡi người của Thượng Đế, vua kêu, ‘Hãy đi xuống!’ ”

¹⁰ Ê-li đáp, “Nếu ta là người của Thượng Đế, nguyện lửa từ trời xuống thiêu người và năm mươi lính của người đi.”

Lửa từ trời liền giáng xuống thiêu viên sĩ quan cùng năm mươi lính của ông.

¹¹ A-cha-xia liền sai một sĩ quan và năm mươi lính khác đến cùng Ê-li. Viên sĩ quan bảo, “Người của Thượng Đế, vua nói như sau: Hãy xuống mau lên!”

¹² Ê-li đáp, “Nếu ta là người của Thượng Đế nguyện lửa từ trời giáng xuống thiêu đốt người và năm mươi lính của người đi!”

Lửa từ trời liền giáng xuống thiêu đốt viên sĩ quan cùng năm mươi lính của ông.

¹³ A-cha-xia liền sai một sĩ quan thứ ba cùng năm mươi lính. Ông này đến quì dưới chân Ê-li và năn nỉ, “Hỡi người của Thượng Đế, xin tôn trọng mạng sống tôi cùng mạng sống của năm

* **1:8:** Ông ta có nhiều lông Hay “Ông ta mặc áo lông.”

mười tôi tớ ông. ¹⁴ Vì lửa từ trời đã thiêu hai viên sỏi quan trước cùng năm mươi lính của họ. Nhưng bây giờ xin tôn trọng mạng sống tôi.”

¹⁵ Thiên sứ Chúa bảo Ê-li, “Hãy đi xuống với người, đừng sợ gì.”

Vậy Ê-li đứng dậy đi xuống cùng ông để gặp vua.

¹⁶ Ê-li bảo A-cha-xia, “CHÚA phán như sau: ‘Người sai sứ giả đi hỏi Ba-anh-Xê-bun, thần của Éc-rôn. Vậy người cho rằng trong Ít-ra-en không có Thượng Đế để cầu hỏi hay sao? Vì thế cho nên người sẽ không xuống khỏi giường mà chắc chắn sẽ chết.’ ”

Giô-ram lên ngôi thay thế A-cha-xia

¹⁷ Vậy A-cha-xia qua đời y như lời CHÚA phán qua Ê-li. Giô-ram lên ngôi kế vị vua A-cha-xia vào năm thứ nhì đời Giê-hô-ram, con Giô-sa-phát, vua Giu-đa. Giô-ram lên kế vị vì A-cha-xia không có con trai.

¹⁸ Các việc khác A-cha-xia làm đều được ghi chép trong sách sử ký các vua Ít-ra-en.

2

Ê-li được tiếp về trời

¹ Gần đến lúc CHÚA muốn mang Ê-li lên trời trong một cơn gió lốc. Trong khi Ê-li và Ê-li-sê đang rời Ghinh-ganh

² thì Ê-li bảo Ê-li-sê, “Anh hãy ở đây. CHÚA bảo tôi đi đến Bê-tên.”

Nhưng Ê-li-sê nói, “Tôi chỉ CHÚA hằng sống và chỉ mạng sống thầy mà thôi, tôi sẽ chẳng rời thầy.” Vậy hai người đi đến Bê-tên.

³ Có một nhóm các nhà tiên tri* ở Bê-tên đến nói cùng Ê-li-sê rằng, “Anh có biết hôm nay CHÚA sẽ mang thầy của anh đi không?”

Ê-li-sê đáp, “Tôi biết rồi. Thôi im đi.”

⁴ Ê-li bảo ông, “Ê-li-sê, anh hãy ở đây vì CHÚA bảo tôi đến Giê-ri-cô.”

Nhưng Ê-li-sê nói, “Tôi chỉ CHÚA hằng sống và chỉ mạng sống thầy mà thôi, tôi sẽ chẳng rời thầy.” Vậy hai người đi đến Giê-ri-cô.

⁵ Nhóm tiên tri ở Giê-ri-cô đến nói với Ê-li-sê rằng, “Anh có biết hôm nay CHÚA sẽ mang thầy của anh đi không?”

Ê-li-sê đáp, “Tôi biết rồi. Thôi im đi.”

⁶ Ê-li bảo Ê-li-sê, “Anh hãy ở đây. CHÚA bảo tôi đi đến sông Giô-đanh.”

Nhưng Ê-li-sê nói, “Tôi chỉ CHÚA hằng sống và chỉ mạng sống thầy mà thôi, tôi sẽ chẳng rời thầy.” Vậy hai người tiếp tục đi.

⁷ Có năm mươi người trong nhóm các tiên tri đến đứng khá xa nơi chỗ Ê-li và Ê-li-sê đang đứng bên sông Giô-đanh. ⁸ Ê-li cởi áo ngoài, cuốn lại đập lên nước. Nước liền rẽ ra hai bên, rồi Ê-li và Ê-li-sê đi qua trên đất khô.

* **2:3:** nhóm các nhà tiên tri Nguyên văn, “con trai của các nhà tiên tri.” Đây là những nhà tiên tri hay những người đang được huấn luyện để trở thành nhà tiên tri. Xem thêm các câu 5, 6, 15, 17.

⁹ Sau khi đã qua sông rồi thì Ê-li hỏi Ê-li-sê, “Anh muốn tôi làm gì cho anh trước khi tôi được mang đi khỏi anh?”

Ê-li-sê trả lời, “Xin để lại cho tôi gấp đôi lượng thần linh của thầy.”

¹⁰ Ê-li đáp, “Anh xin một việc khó. Nhưng nếu anh nhìn tôi trong khi tôi được mang đi khỏi anh thì anh sẽ nhận được điều đó. Nếu không thì không được.”

Chúa tiếp Ê-li về trời

¹¹ Trong khi hai người vừa đi vừa nói chuyện thì có một chiếc xe ngựa lửa hiện ra phân rẽ Ê-li và Ê-li-sê. Rồi Ê-li lên trời trong một cơn gió lốc.

¹² Ê-li-sê thấy vậy liền kêu lên, “Cha tôi ôi! Cha tôi ôi! Quân xa và ngựa của Ít-ra-en ôi!†”

Rồi Ê-li-sê không thấy Ê-li nữa. Quá buồn bã, Ê-li-sê liền nắm xé quần áo mình. ¹³ Ông lượm cái áo ngoài của Ê-li rút lại rồi trở về đứng bên bờ sông Giô-đanh. ¹⁴ Ê-li-sê lấy áo ngoài của Ê-li đập lên nước và nói, “CHÚA là Thượng Đế của Ê-li ở đâu?” Khi Ê-li-sê đập nước xong, nước liền rẽ ra hai bên cho Ê-li-sê đi ngang qua.

Các nhà tiên tri đi tìm Ê-li

¹⁵ Nhóm các tiên tri ở Giê-ri-cô chứng kiến việc ấy liền bảo, “Thần của Ê-li bây giờ ngự trên Ê-li-sê rồi.” Họ liền đến gặp và cúi xuống đất lạy

† 2:12: Quân xa ... ôi! Hay “Quân xa của Ít-ra-en và các lính cỡi ngựa.” Câu này có thể nghĩa là “Thượng Đế và các đạo quân trên trời của Ngài.”

ông. ¹⁶ Họ đề nghị với Ê-li-sê, “Có năm mươi người lực lưỡng ở với chúng tôi. Để họ đi tìm thầy của ông. Rất có thể Thần Linh của CHÚA mang Ê-li đặt xuống một hòn núi hay thung lũng nào đó chăng.”

Nhưng Ê-li-sê bảo, “Không. Đừng sai họ đi.”

¹⁷ Nhưng các nhóm tiên tri năn nỉ Ê-li-sê quá mức đến nỗi ông không thể từ chối được nữa nên ông nói, “Ừ, thì sai họ đi đi.” Vậy họ sai năm mươi người đi tìm Ê-li trong ba ngày nhưng tìm không ra. ¹⁸ Khi họ trở về với Ê-li-sê ở Giê-ri-cô nơi ông đang ở thì ông bảo, “Tôi đã bảo đừng có đi tìm mà mấy anh không chịu nghe.”

Ê-li-sê khiến nước trở nên tinh khiết

¹⁹ Các người trong thành thừa với Ê-li-sê, “Thưa thầy, thành này rất tốt để ở như thầy thấy. Tuy nhiên nước không tốt cho nên chẳng trồng trọt gì được.”

²⁰ Ê-li-sê bảo, “Mang cho ta một chén mới rồi bỏ muối vào.”

Vậy họ mang chén muối đến cho ông. ²¹ Ông liền bước ra suốt đổ muối lên. Ông bảo, “CHÚA phán như sau: ‘Ta đã chữa lành cho nước này. Từ nay về sau nó sẽ không gây chết chóc nữa và cũng không cản trở việc trồng hoa màu.’ ”

²² Vậy nước được chữa lành cho đến ngày nay theo như lời Ê-li-sê.

Mấy cậu bé trêu chọc Ê-li-sê

²³ Từ đó Ê-li-sê đi lên Bê-tên. Trên đường có mấy cậu bé từ thành ra trêu chọc ông. Chúng nó bảo, “Ê ông già trọc đầu, đi lên đi! Đi lên đi, ông già trọc đầu!”

²⁴ Ê-li-sê quay lại nhìn chúng nó và nhân danh CHÚA nguyên rủa chúng. Liền có hai con gấu mẹ trong rừng ra cắn xé bốn mươi hai cậu bé.

²⁵ Ê-li-sê đi đến Cạt-mên và từ đó ông trở về Xa-ma-ri.

3

Chiến tranh giữa Ít-ra-en và Mô-áp

¹ Giô-ram con A-háp lên ngôi vua Ít-ra-en ở và Xa-ma-ri vào năm thứ mười tám đời Giô-saphát vua Giu-đa. Giô-ram cai trị mười hai năm.

² Ông làm điều CHÚA cho là ác nhưng không ác bằng cha và mẹ mình vì ông phá bỏ các trụ đá mà cha mình đã dựng nên để thờ thần Ba-anh.

³ Tuy nhiên ông vẫn tiếp tục phạm tội như Giê-rô-bô-am, con Nê-bát là người dẫn dụ Ít-ra-en phạm tội. Giô-ram cũng phạm những tội như thế.

Mô-áp tách ra khỏi Ít-ra-en

⁴ Mê-sa, vua Mô-áp nuôi chiên. Ông ta nộp cho vua Ít-ra-en một trăm ngàn con chiên và lông hót từ một trăm ngàn con chiên. ⁵ Nhưng khi A-háp qua đời thì vua Mô-áp phản nghịch cùng vua Ít-ra-en.

⁶ Vì thế vua Giô-ram từ Xa-ma-ri kéo ra tập họp quân Ít-ra-en. ⁷ Vua cũng sai sứ đến Giô-sa-phát, vua Giu-đa, hỏi, “Vua Mô-áp đã phản nghịch tôi. Vua có muốn cùng tôi đánh Mô-áp không?”

Giô-sa-phát trả lời, “Tôi sẽ đi với ngài. Lính tôi và ngựa tôi cũng như của ngài cả.”

Ba vua hỏi ý kiến Ê-li-sê

⁸ Giô-sa-phát hỏi, “Chúng ta sẽ tấn công theo đường nào?”

Giô-ram đáp, “Qua đường sa mạc Ê-đôm.”

⁹ Vậy vua Ít-ra-en đi cùng với vua Giu-đa và vua Ê-đôm. Sau khi đi rông rã bảy ngày đường thì hết nước uống cho quân sĩ và súc vật. ¹⁰ Vua Ít-ra-en nói, “Chuyện này thật đáng sợ! CHÚA gọi ba vua chúng ta đến để trao chúng ta vào tay dân Mô-áp!”

¹¹ Tuy nhiên Giô-sa-phát hỏi, “Ở đây có tiên tri nào của CHÚA không? Chúng ta có thể nhờ người cầu hỏi CHÚA.”

Một viên chức của vua Ít-ra-en thưa, “Có Ê-li-sê, con Sa-phát ở đây. Ông ta là đầy tớ của Ê-li.”*

¹² Giô-sa-phát bảo, “Ông ta nói sự thật của CHÚA.”

Vậy vua Ít-ra-en, Giô-sa-phát, và vua Ê-đôm đi xuống gặp Ê-li-sê.

* **3:11:** Ông ta là ... của Ê-li Nguyên văn, “Ê-li đã đổ nước lên tay Ê-li-sê.”

13 Ê-li-sê nói với vua Ít-ra-en, “Tôi không có liên quan gì với vua. Hãy đi đến các tiên tri của cha và mẹ vua mà hỏi!”

Vua Ít-ra-en đáp, “Không phải vậy, CHÚA đã gọi ba vua chúng tôi đến để trao chúng tôi cho người Mô-áp.”

14 Ê-li-sê bảo, “Tôi chỉ CHÚA Toàn Năng là Đấng tôi phục vụ mà thôi, tôi sẽ cho vua biết sự thật. Đấng lẽ tôi không thềm nhìn hay để ý đến vua nếu không có Giô-sa-phát ở đây. Tôi kính nể ông ấy. 15 Bây giờ hãy mang đến cho tôi một người biết gảy đòn càn.”

Trong khi người đó đang gảy đòn càn thì quyền năng† CHÚA tác động trên Ê-li-sê. 16 Ê-li-sê nói, “CHÚA bảo hãy đào thật nhiều hố trong thung lũng. 17 Ngài phán rằng tuy các người không thấy gió hay mưa nhưng thung lũng sẽ đầy nước, rồi người, trâu bò cùng gia súc người sẽ uống. 18 Việc đó quá dễ đối với CHÚA; Ngài cũng sẽ trao Mô-áp vào tay các người. 19 Các người phải tiêu hủy các thành có vách kiên cố và các thị trấn quan trọng. Các người phải chặt tất cả các cây tốt và lấp hết mọi suối nước. Người phải lấy đá hủy hoại các đồng ruộng.”

20 Sáng hôm sau khoảng giờ dâng của lễ thì nước chảy đến từ hướng Ê-đôm tràn đầy thung lũng.

21 Tất cả dân Mô-áp nghe các vua đã kéo đến để đánh mình nên huy động tất cả mọi người có

† 3:15: quyền năng Nguyên văn, “tay.”

thể mang áo giáp được và đứng chực sẵn nơi biên giới. ²² Khi dân Mô-áp dậy sớm thì ánh mặt trời phản chiếu trên nước. Nhìn thấy nước phản chiếu về phía chúng trông đỏ như máu. ²³ Chúng bảo, “Đúng là máu! Các vua ấy chắc chém giết lẫn nhau rồi! Dân Mô-áp ơi, hãy mau xông ra cướp lấy của cải từ các xác chết!”

²⁴ Khi quân Mô-áp kéo đến trại quân Ít-ra-en thì người Ít-ra-en bủa ra đánh cho đến khi chúng bỏ chạy hết. Dân Ít-ra-en liền tiến vào xứ đánh giết người Mô-áp. ²⁵ Họ phá sập các thành trì và ném đá[‡] vào các ruộng tốt. Họ cũng chặn các suối nước và chặt hết các cây tốt. Kiệt-Harê-xét là thành duy nhất còn nguyên các vách đá nhưng các chiến sĩ cầm ná bao vây và chiếm nó luôn.

²⁶ Khi vua Mô-áp thấy không thể cự địch nổi liền mang bảy trăm người cầm gươm tìm cách xông đến vua Ê-đôm nhưng không được. ²⁷ Vua Mô-áp liền bắt con trưởng nam là người sẽ kế vị mình dâng làm của lễ thiêu trên vách thành. Thế là có cơn thịnh nộ trút lên người Ít-ra-en nên họ rút về xứ mình.

4

Một góa phụ nhờ Ê-li-sê giúp đỡ

[‡] 3:25: ném đá Đây có thể là những viên đá mà quân lính dùng để bắn nhau bằng ná.

¹ Vợ của một trong nhóm các nhà tiên tri* nói với Ê-li-sê, “Tôi tớ ông là chồng tôi đã chết. Ông biết nhà tôi kính sợ CHÚA. Nhưng bây giờ chủ nợ của nhà tôi sắp đến bắt hai con trai tôi làm nô lệ!”

² Ê-li-sê hỏi, “Vậy tôi làm sao giúp chị? Trong nhà chị có gì?”

Người đàn bà đáp, “Tôi chẳng có gì trong nhà cả ngoài một hũ dầu.”

³ Ê-li-sê-liền bảo, “Hãy đi mượn các hũ không từ những láng giềng của chị. Phải mượn cho thật nhiều. ⁴ Đi vào nhà rồi đóng cửa lại. Chỉ có chị và con ở trong nhà thôi. Đổ dầu vào trong các hũ, cái nào đầy thì để qua một bên.”

⁵ Vậy chị rời Ê-li-sê và đi về nhà đóng cửa lại. Khi chúng nó mang các hũ đến cho chị, chị đổ dầu ra. ⁶ Khi các hũ đã đầy chị bảo, “Mang cho má một hũ nữa.”

Nhưng nó nói, “Hết hũ rồi.” Dầu liền ngưng chảy.

⁷ Chị đi thuật lại cho Ê-li-sê. Nhà tiên tri bảo, “Hãy đi bán dầu đó trả nợ chị thiếu. Dùng chỗ dầu còn lại để sinh sống.”

Người đàn bà Su-nam cung cấp phòng ở cho Ê-li-sê

⁸ Một ngày nợ Ê-li-sê đi đến Su-nam, nơi đó có một người đàn bà có địa vị. Chị năn nỉ Ê-li-sê

* **4:1:** nhóm các nhà tiên tri Nguyên văn, “con trai của các nhà tiên tri.” Đây là những nhà tiên tri hay những người đang học để trở thành nhà tiên tri. Xem các câu 38, 39, 41.

ở lại và dùng bữa. Cho nên mỗi khi Ê-li-sê đi ngang qua vùng đó đều ghé dùng bữa.

⁹ Người đàn bà bảo chồng, “Tôi biết người hay đi qua nhà chúng ta là người thánh của Thượng Đế. ¹⁰ Chúng ta hãy làm một phòng trên mái nhà† và đặt một cái giường cho ông ta. Chúng ta cũng có thể đặt một cái bàn, một cái ghế, một cái đèn trong đó. Rồi mỗi khi ông ấy ghé qua thì sẽ ở đó.”

¹¹ Một ngày nọ Ê-li-sê đến nhà người đàn bà. Khi ông đang đi lên phòng mình để nghỉ ngơi, ¹² thì ông bảo Ghê-ha-xi, đây tớ mình, “Hãy gọi người đàn bà Su-nam lên đây.”

Khi đây tớ gọi bà thì bà lên đứng trước mặt ông. ¹³ Ê-li-sê đã bảo đây tớ, “Hãy nói với bà, ‘Chị đã lo lắng mọi sự cho chúng tôi. Bây giờ tôi có thể làm gì cho chị? Chị có muốn tôi nói giùm với vua hay tư lệnh quân đội giùm cho chị không?’ ”

Chị đáp, “Tôi đang sống giữa dân tộc tôi.”

¹⁴ Ê-li-sê hỏi Ghê-ha-xi, “Bây chúng ta có thể làm gì cho chị?”

Đứa đây tớ đáp, “Chị này không có con trai mà chồng thì già rồi.”

¹⁵ Ê-li-sê-liền bảo Ghê-ha-xi, “Hãy gọi chị lên đây.”

Khi đây tớ gọi chị thì chị lên đứng nơi ngạch cửa. ¹⁶ Ê-li-sê bảo, “Khoảng thời gian này sang năm, chị sẽ có một đứa con trai bằng trong tay.”

† **4:10:** phòng trên mái nhà Nhà cửa xứ Ít-ra-en xưa thường có mái bằng để người ta làm thêm phòng.

Người đàn bà đáp, “Thưa chúa, người của Thượng Đế ơi, xin đừng gạt tôi, kẻ tôi tớ ông!”

Người đàn bà Su-nam sinh con trai

¹⁷ Tuy nhiên năm sau người đàn bà mang thai và sinh ra một con trai vào khoảng thời gian đó theo như lời Ê-li-sê đã bảo chị.

¹⁸ Đứa nhỏ lớn lên. Một hôm nó đi ra với cha nó đang ở với đám thợ gặt. ¹⁹ Đứa nhỏ kêu với cha, “Con đau đầu, con đau đầu lắm!”

Người cha bảo tên đầy tớ, “Mang nó về cho mẹ nó!”

²⁰ Đầy tớ mang nó về cho mẹ nó. Nó nằm trên lòng mẹ nó đến trưa rồi chết.

Người đàn bà Su-nam đi gặp Ê-li-sê

²¹ Mẹ nó mang nó lên đặt trên giường của Ê-li-sê. Rồi chị đóng cửa ra đi. ²² Chị gọi chồng bảo, “Cho em xin một đứa đầy tớ và một con lừa. Em sẽ đi đến người của Thượng Đế và trở về ngay.”

²³ Chồng chị hỏi, “Sao em muốn đi đến ông ta hôm nay? Đâu có phải ngày Trăng Mới hay ngày Sa-bát?”

Chị đáp, “Mọi việc đều bình yên.”

²⁴ Rồi chị thẳng yên cương cho lừa và bảo đầy tớ, “Đi trước đi. Khi nào ta bảo thì mới đi chậm lại thôi.”

²⁵ Vậy chị đi đến Ê-li-sê, người của Thượng Đế ở núi Cạt-mên.

Vừa thấy chị từ xa đi lại, ông liền bảo Ghê-ha-xi, người đầy tớ, “Kìa, người đàn bà Su-nam đang đi đến! ²⁶ Hãy chạy ra hỏi chị, ‘Chị có bình

yên không? Chồng chị mạnh khỏe không? Đứa nhỏ bình yên không?" "

Chị đáp, "Mọi việc đều bình yên."

²⁷ Rồi chị đến gặp Ê-li-sê trên đồi và ôm chân ông. Ghê-ha-xi đến gần đứng kéo chị ra nhưng Ê-li-sê bảo, "Để chị yên. Chị đang buồn bực mà CHÚA chưa cho ta biết chuyện gì. Ngài giấu ta việc này."

²⁸ Chị nói, "Thưa chúa, có phải tôi xin chúa một con trai không? Có phải tôi nói rằng xin chúa đừng gạt tôi không?"

²⁹ Ê-li-sê bảo Ghê-ha-xi, "Hãy chuẩn bị. Hãy cầm lấy cây gậy của ta mà ra đi ngay. Nếu gặp ai ngoài đường thì đừng chào hỏi họ. Nếu ai chào cũng đừng chào lại. Hãy đặt cây gậy ta trên mặt đứa bé."

³⁰ Mẹ của đứa bé nói, "Tôi chỉ CHÚA hằng sống và mạng sống ông mà thề, tôi sẽ không rời ông!"

Vậy Ê-li-sê đứng dậy đi theo chị.

³¹ Ghê-ha-xi đi trước và đặt cây gậy lên mặt đứa bé nhưng không thấy động tĩnh gì. Ghê-ha-xi liền trở lại gặp Ê-li-sê trình, "Đứa bé không tỉnh dậy."

Con trai của người đàn bà Su-nam sống lại

³² Khi Ê-li-sê đi vào nhà thì đứa bé đang chết nằm trên giường ông. ³³ Ê-li-sê vào phòng đóng cửa lại cho nên chỉ có ông và đứa bé trong phòng. Ông liền cầu nguyện cùng CHÚA. ³⁴ Rồi ông lên giường nằm áp trên đứa bé, đặt miệng

mình trên miệng nó, mắt mình trên mắt nó, và tay mình trên tay nó. Ông nằm duỗi dài trên đũa bé. Ít lâu sau da của đũa bé ấm lại.

³⁵ Ê-li-sê leo xuống và đi qua lại trong phòng rồi leo lên giường nằm áp trên mình đũa bé lần nữa. Đũa nhỏ nhảy mũi bảy lần rồi mở mắt ra.

³⁶ Ê-li-sê gọi Ghê-ha-xi vào bảo, “Hãy gọi người đàn bà Su-nam!”

Vậy nó đi gọi. Khi chị đến thì Ê-li-sê bảo, “Hãy bế con chị đi.”

³⁷ Chị đến và quì nơi chân Ê-li-sê, cúi mặt xuống sàn. Rồi chị đến bế con mình đi ra.

Ê-li-sê và nồi canh độc

³⁸ Khi Ê-li-sê trở về Ghinh-ganh thì trong xứ có nạn đói kém. Trong khi các tiên tri đang ngồi trước mặt ông, Ê-li-sê bảo đầy tớ, “Hãy bắc một cái nồi lớn lên lò và nấu canh cho mấy người này ăn.”

³⁹ Một người trong đám họ đi vào đồng hái rau. Thấy một dây dưa dại người đó liền hái trái trên dây bỏ đầy vạt áo. Rồi mang về nhà cắt ra bỏ vào nồi canh. Nhưng họ chẳng biết đó là loại trái gì.

⁴⁰ Họ múc canh ra cho mọi người ăn, Khi họ nếm thử thì la lên, “Người của Thượng Đế ơi, ăn món này là chết đó!” Cho nên họ không thể ăn canh ấy được.

⁴¹ Ê-li-sê kêu họ mang bột lại. Ông đổ bột vào nồi và bảo, “Bây giờ hãy múc ra cho mọi người

ăn đi.” Sau đó không có gì độc hại trong nồi canh nữa.

Ê-li-sê hóa bánh cho nhiều người ăn

⁴² Có một người từ Ba-anh Sa-li-sa đến cùng Ê-li-sê mang biếu ông hai mươi ổ bánh lúa mạch từ mùa gặt đầu tiên. Ông ta cũng có mang gié lúa mới trong bao. Ê-li-sê bảo, “Phát bánh ấy cho mọi người ăn đi.”

⁴³ Đây tớ Ê-li-sê bảo, “Làm sao tôi phát đủ cho một trăm người ăn mà có chỉ chừng này bánh?”

Ê-li-sê bảo, “Cứ phát cho họ đi vì CHÚA phán như sau: ‘Họ sẽ ăn và còn dư lại.’ ”

⁴⁴ Sau khi đầy tớ phát bánh cho họ, mọi người ăn no nê và còn dư lại y như lời CHÚA đã phán.

5

Na-a-man được chữa lành bệnh ngoài da

¹ Na-a-man là tư lệnh quân đội của vua A-ram. Ông được chủ rất tôn trọng và được mọi người kính nể vì CHÚA dùng ông mang chiến thắng đến cho A-ram. Ông là người dũng cảm nhưng mắc phải bệnh ngoài da.

² Quân A-ram đi ra quấy rối dân Ít-ra-en và bắt về một đứa gái nhỏ làm tù binh. Nó hầu hạ vợ Na-a-man. ³ Một hôm nó thưa với bà chủ nó, “Tôi ước gì ông chủ được gặp nhà tiên tri ở Xa-ma-ri. Ông ấy có thể chữa cho ông chủ lành bệnh.”

⁴ Na-a-man đi thuật cho vua điều đứa gái nhỏ Ít-ra-en nói.

⁵ Vua A-ram bảo, “Anh cứ việc đi. Ta sẽ viết một lá thư cho vua Ít-ra-en.”

Vậy Na-a-man ra đi mang theo khoảng bảy trăm năm mươi cân* bạc, khoảng một trăm năm mươi cân vàng, và mười bộ quần áo. ⁶ Ông mang thư đến cho vua Ít-ra-en. Thư viết như sau, “Tôi sai đầy tớ tôi là Na-a-man đến cho ngài để nhờ ngài chữa lành bệnh ngoài da cho anh ta.”

⁷ Khi vua Ít-ra-en đọc thư xong liền xé quần áo mình và rất bức tức. Ông bảo, “Ta có phải là Trời đâu mà có quyền làm chết hay làm sống lại? Lý do gì mà ông này gửi người mắc bệnh ngoài da đến xin ta chữa? Các người thấy đó, vua A-ram đang tìm dịp để gây chuyện với ta.”

⁸ Khi Ê-li-sê, người của Thượng Đế, nghe vua Ít-ra-en xé quần áo mình thì liền nhắn rằng: “Sao vua xé quần áo? Bảo Na-a-man đến tôi thì ông sẽ biết rằng trong Ít-ra-en có nhà tiên tri.”

⁹ Vậy Na-a-man cùng đoàn ngựa xe rầm rộ kéo đến nhà Ê-li-sê và đứng ngoài cửa. ¹⁰ Ê-li-sê sai sứ giả ra gặp Na-a-man và bảo, “Hãy đi tắm bảy lần dưới sông Giô-đanh thì da người sẽ lành, người sẽ được tinh sạch lại.”

¹¹ Na-a-man tức giận bỏ đi. Ông bảo, “Ta tưởng Ê-li-sê phải ra đứng trước mặt ta kêu cầu danh CHÚA là Thượng Đế người. Ta nghĩ người sẽ giơ tay đưa qua đưa lại nơi chỗ có bệnh và chữa lành cho ta. ¹² A-ba-na và Phạt-pha, hai con

* 5:5: bảy trăm năm mươi cân Nguyên văn, “10 ta-lâng” (khoảng 345 kí-lô).

sông ở Đa-mách không tốt hơn các sông trong Ít-ra-en sao? Tại sao ta không thể tắm trong các sông đó để được sạch?” Na-a-man tức giận bỏ đi.

¹³ Các đầy tớ ông liền đến gần khuyên, “Cha ơi†, nếu ông tiên tri bảo cha làm một điều gì thật khó, cha có chịu làm không? Chắc chắn là cha sẽ làm phải không? Đàng này ông ta chỉ bảo cha, ‘Hãy tắm thì người sẽ được sạch.’”

¹⁴ Vậy Na-a-man đi xuống tắm trong sông Giô-đanh bảy lần theo lời Ê-li-sê. Da ông liền trở nên mượt như da một đứa con nít. Ông được lành bệnh.

¹⁵ Na-a-man cùng đoàn tùy tùng trở lại với Ê-li-sê. Ông đứng trước mặt Ê-li-sê và nói, “Nay tôi biết trên đất không nơi nào có Thượng Đế ngoại trừ trong Ít-ra-en. Bây giờ xin ông nhận một lễ vật của tôi.”

¹⁶ Nhưng Ê-li-sê trả lời, “Ta chỉ CHÚA hằng sống là Đấng mà ta phục vụ, ta sẽ không nhận gì hết.”

Na-a-man cố nài nỉ nhưng ông khẳng khái từ chối. ¹⁷ Na-a-man liền nói, “Nếu ông không chịu nhận lễ vật thì xin ông cho tôi một ít đất đủ cho hai con la của tôi chở‡. Vì từ nay về sau tôi sẽ không dâng của lễ thiêu hay sinh tế cho

† 5:13: Cha ơi Các đầy tớ hoặc tôi mọi thường gọi chủ mình là “cha” còn chủ gọi đầy tớ hay tôi mọi là “con.” ‡ 5:17: xin ông ... tôi chở Na-a-man có lẽ nghĩ rằng đất Ít-ra-en rất thánh cho nên ông ta muốn mang đất ấy về xứ mình để thờ kính.

thần nào khác ngoài CHÚA. ¹⁸ Nhưng xin CHÚA tha cho tôi điều này: Khi chủ tôi đi vào đền thờ Rim-môn để bái lạy thì ông tì trên cánh tay tôi cho nên tôi cũng phải bái lạy trong đền thờ đó. Xin CHÚA tha tội cho tôi khi tôi làm như thế.”

¹⁹ Ê-li-sê bảo ông, “Hãy ra về bình yên.”

Na-a-man rời Ê-li-sê ra về và đi được một khoảng. ²⁰ Ghê-ha-xi, đầy tớ của Ê-li-sê, người của Thượng Đế nghĩ thầm, “Chủ ta không chịu nhận lễ vật của Na-a-man người A-ram. Ta chỉ CHÚA hằng sống mà thề ta sẽ chạy theo ông ta và xin một món quà gì từ ông ấy mới được.” ²¹ Vì thế Ghê-ha-xi liền chạy theo Na-a-man.

Khi Na-a-man thấy có người chạy theo mình liền xuống xe đón Ghê-ha-xi. Ông hỏi, “Mọi việc đều bình an không?”

²² Ghê-ha-xi đáp, “Bình an. Chủ tôi sai tôi đi bảo, ‘Hồi nãy có hai người thanh niên thuộc nhóm các nhà tiên tri[§] từ vùng núi Ép-ra-im mới đến. Xin ông cho họ bảy mươi lăm cân* bạc và hai bộ quần áo.’ ”

²³ Na-a-man nài nỉ Ghê-ha-xi, “VẬY HÃY LẤY MỘT TRĂM NĂM MƯƠI CÂN† BẠC ĐI.” Ông buộc một trăm năm mươi cân bạc trong hai bao cùng với hai bộ quần áo rồi giao cho hai đứa đầy tớ mang

§ 5:22: nhóm các nhà tiên tri Nguyên văn, “con của các nhà tiên tri.” Đây là các tiên tri hay những người đang học để trở thành nhà tiên tri. Xem thêm 6:1, 4. * 5:22: bảy mươi lăm cân Nguyên văn, “một ta-lâng” (khoảng 35 kí-lô). † 5:23: một trăm năm mươi cân Nguyên văn, “2 ta-lâng” (khoảng 70 kí-lô).

giùm cho Ghê-ha-xi. ²⁴ Khi họ đến đồi thì Ghê-ha-xi lấy các bao đó khỏi tay các đầy tớ Na-a-man và mang đem để trong nhà rồi cho chúng nó ra về.

²⁵ Khi Ghê-ha-xi vào đứng trước mặt chủ mình thì Ê-li-sê hỏi, “Ghê-ha-xi, anh mới đi đâu về đó?”

Nó đáp, “Dạ, con không có đi đâu cả.”

²⁶ Nhưng Ê-li-sê bảo nó, “Thần linh ta ở với anh. Ta biết khi người ấy xuống xe gặp anh. Nay không phải lúc nhận tiền bạc, áo quần, trái ô-liu, trái nho, chiên, bò, tôi trai tớ gái. ²⁷ Cho nên bệnh ngoài da của Na-a-man sẽ dính vào anh và con cái anh đời đời.”

Khi Ghê-ha-xi bước ra khỏi Ê-li-sê thì mắc bệnh ngoài da trắng như tuyết.

6

Lưỡi rìu nổi lên

¹ Các nhà tiên tri nói với Ê-li-sê, “Nơi chúng ta họp với ông ở đây quá chật hẹp. ² Chúng ta hãy đi đến sông Giô-đanh. Ở đó mỗi người sẽ đốn một khúc gỗ rồi cất nhà ở.”

Ê-li-sê nói, “Đi đi.”

³ Một người trong họ bảo, “Xin ông hãy đi với chúng tôi.”

Ê-li-sê đáp, “Ta sẽ đi,”

⁴ rồi ông đi với họ. Khi đến sông Giô-đanh thì họ bắt đầu đốn cây. ⁵ Có một người đang chặt cây thì lưỡi rìu sút ra văng xuống nước. Anh kêu lên, “Chủ ơi! Lưỡi rìu đó tôi mượn của người ta!”

⁶ Ê-li-sê hỏi, “Nó rớt chỗ nào?”

Người ấy chỉ cho ông chỗ nó rơi. Ê-li-sê liền chặt một que gỗ ném xuống nước thì lưỡi rìu sắt nổi lên. ⁷ Ê-li-sê bảo, “Hãy lượm lưỡi rìu lên đi.” Người ấy giơ tay ra lượm nó.

A-ram tìm cách phục kích quân Ít-ra-en

⁸ Vua A-ram đánh nhau với Ít-ra-en. Ông họp các sĩ quan lại bảo rằng, “Ta sẽ đóng quân chỗ này.”

⁹ Ê-li-sê người của Thượng Đế cho người nhắn với vua Ít-ra-en rằng, “Hãy cẩn thận, đừng đi qua chỗ ấy vì quân A-ram sẽ kéo đến đó!”

¹⁰ Vua Ít-ra-en soát lại nơi Ê-li-sê đã báo. Ông báo trước cho vua nhiều lần nên vua tránh được những nơi đó, và cứu được nhiều sinh mạng*.

¹¹ Vua A-ram rất tức tối về chuyện ấy. Ông triệu tập các sĩ quan lại và hạch hỏi, “Hãy nói cho ta biết ai trong chúng ta làm nội tuyến cho vua Ít-ra-en.”

¹² Một trong các sĩ quan thưa, “Tâu vua, không có ai trong chúng tôi làm nội tuyến đâu. Người đó là Ê-li-sê, nhà tiên tri của Ít-ra-en. Ông ta có thể nói cho vua Ít-ra-en biết những điều bí mật kể cả những gì bệ hạ nói trong phòng ngủ mình.”

¹³ Vua liền bảo, “Hãy đi truy lùng để ta sai người bắt hắn.”

* **6:10:** nhiều sinh mạng Nguyên văn, “không phải một hai sinh mạng.”

Các đầy tớ đi và trở về báo cáo, “Ông ta đang ở Đô-than.”

¹⁴ Vua liền cho ngựa, quân xa và vô số quân lính đến Đô-than. Chúng kéo đến lúc ban đêm và bao vây thành. ¹⁵ Đưa đầy tớ của Ê-li-sê dậy sớm đi ra thì thấy một đạo quân cùng ngựa và quân xa vây quanh thành.

Nó hốt hoảng kêu lên, “Chủ ơi, chúng ta sẽ làm sao đây?”

¹⁶ Ê-li-sê đáp, “Đừng sợ. Phe chúng ta đông hơn phe của họ.”

¹⁷ Rồi Ê-li-sê cầu nguyện, “CHÚA ơi, xin mở mắt cho kẻ tôi tớ con để nó thấy.”

CHÚA liền mở mắt cho chàng thanh niên thì nó thấy núi đầy ngựa và quân xa bằng lửa xung quanh Ê-li-sê.

¹⁸ Khi quân thù tiến về phía Ê-li-sê thì ông cầu nguyện cùng CHÚA, “Xin Ngài khiến chúng bị đui mù.”

CHÚA liền khiến đạo quân A-ram bị mù theo như lời Ê-li-sê xin.

¹⁹ Ê-li-sê bảo chúng, “Đây không phải đường hay thành. Hãy theo ta, ta sẽ đưa các anh đến người mà các anh đang tìm.” Ê-li-sê-liền dẫn chúng đến Xa-ma-ri[†].

²⁰ Sau khi chúng đã vào thành Xa-ma-ri, Ê-li-sê-liền cầu nguyện, “Lạy CHÚA, xin mở mắt chúng để chúng thấy được.”

[†] 6:19: Xa-ma-ri Đây là thủ đô của Ít-ra-en—kẻ thù của vua A-ram.

CHÚA liền mở mắt chúng. Đạo quân A-ram vô cùng sửng sốt khi thấy mình đang ở giữa thành Xa-ma-ri! ²¹ Khi vua Ít-ra-en thấy đạo quân A-ram, ông hỏi Ê-li-sê, “Cha ơi, tôi có nên giết chúng không? Có giết không?”

²² Ê-li-sê đáp, “Đừng giết họ. Vua không giết kẻ nào bị vua bắt được bằng gươm hay cung tên. Hãy đãi họ ăn uống rồi trả họ về cho chủ họ.”

²³ Vậy vua làm một tiệc lớn đãi đạo quân A-ram. Sau khi chúng ăn uống xong thì vua cho chúng ra về cùng chủ mình. Từ đó quân lính A-ram không còn dám xâm phạm xứ Ít-ra-en nữa.

Nạn đói kém khủng khiếp ở Xa-ma-ri

²⁴ Về sau, Bên-ha-đát, vua A-ram kéo toàn quân đến vây thành Xa-ma-ri. ²⁵ Xa-ma-ri lâm nạn đói trầm trọng. Nạn đói tệt hại đến nỗi một đầu lừa bán khoảng hai cân bạc, và một phần tư lít phân bò câu bán khoảng hai lượng bạc.

²⁶ Khi vua Ít-ra-en đi ngang qua trên vách thành thì một người đàn bà réo gọi vua, “Thưa vua chúa tôi, xin giúp tôi!”

²⁷ Vua đáp, “Nếu CHÚA không giúp chị thì làm sao tôi giúp chị được? Bộ tôi có thể giúp chị được nhờ sân đập lúa hay máy ép rượu sao?” ²⁸ Vua hỏi, “Chuyện gì vậy?”

Chị thưa, “Bà này nói với tôi, ‘Hãy trao con chị để chúng ta ăn thịt nó bữa nay rồi ngày mai chúng ta sẽ ăn thịt con tôi.’” ²⁹ Vậy chúng tôi nấu con tôi và ăn thịt nó. Hôm sau tôi hỏi chị, ‘Đưa

con chị đây để chúng ta ăn thịt nó.’ Nhưng chị đem giấu nó.”

³⁰ Vua vừa nghe lời người đàn bà thuật liền xé quần áo mình trong đau khổ. Khi vua đang đi dọc theo vách thành thì người ta nhìn thì thấy vua mặc quần áo vải sô bên dưới lớp quần áo thường để bày tỏ sự đau buồn.

³¹ Vua nói, “Nếu hôm nay đầu của Ê-li-sê, con trai Sa-phát chưa bị chém thì nguyện Thượng Đế phạt ta thật nặng!”

³² Vua sai sứ đến Ê-li-sê. Ông đang ngồi trong nhà với các bô lão. Trước khi sứ giả đến, Ê-li-sê bảo họ, “Xem kìa, tên sát nhân đang sai người đến chém đầu tôi. Khi sứ giả đến hãy đóng ập cửa lại đừng cho nó vào. Tiếng của chủ nó ngay sau lưng nó.”

³³ Ê-li-sê đang nói với các lãnh tụ thì sứ giả[‡] đến. Vua hỏi, “Sự khốn khổ này do CHÚA mà đến. Vậy trông đợi Ngài mà làm gì nữa?”

7

Lời tiên đoán của Ê-li-sê về thành Xa-ma-ri

¹ Ê-li-sê bảo, “Hãy nghe lời CHÚA phán. CHÚA phán như sau: ‘Khoảng giờ này ngày mai bảy lít* bột mịn sẽ bán hai phần năm lượng[†] bạc, và mười ba lít lúa mạch sẽ bán hai phần năm

[‡] 6:33: sứ giả Có thể là “nhà vua.” * 7:1: bảy lít Hay “một giỏ.” Nguyên văn, “sê-a.” † 7:1: hai phần năm lượng Nguyên văn, “sê-ken” (khoảng 12 gờ-ram).

lượng bạc. Việc đó sẽ xảy ra ngay tại cửa thành Xa-ma-ri.’ ”

² Viên sĩ quan thân tín nhất[‡] của vua bảo Ê-li-sê, “Dù cho CHÚA mở các cửa sổ trên trời đi nữa, chuyện ấy làm sao mà xảy ra được!”

Ê-li-sê đáp, “Chính mắt người sẽ chứng kiến chuyện đó nhưng sẽ không được ăn.”

Trại quân A-ram bị bỏ trống

³ Lúc đó ở cửa thành có bốn người bị mắc bệnh cùi. Họ bảo nhau, “Chúng mình ngồi đây chờ chết mà làm gì? ⁴ Trong thành chẳng còn thức ăn. Nếu chúng ta đi vào thành sẽ chết, mà ngồi đây thì cũng chết. Chi bằng chúng ta đi đến doanh trại A-ram. May ra họ để chúng ta sống thì tốt còn nếu họ giết chúng ta thì đằng nào chúng ta cũng chết thôi.”

⁵ Vậy họ đứng dậy lúc chạng vạng và đi vào doanh trại A-ram. Nhưng khi vào thì không thấy ai cả. ⁶ Chúa đã khiến đạo quân A-ram nghe tiếng rầm rộ của quân xa, ngựa và đạo quân lớn nên chúng bảo nhau, “Vua Ít-ra-en đã thuê các vua Hê-tít và Ai-cập đến đánh chúng ta!”

⁷ Nên chúng đứng dậy chạy trốn lúc chạng vạng, bỏ lại lều, ngựa, và lừa. Chúng để mọi vật nguyên vẹn trong trại và chạy bán mạng.

Các người cùi đi vào trại quân A-ram

⁸ Khi mấy người cùi đi đến ven trại thì họ vào trong một cái lều rồi ăn uống. Họ mang bạc,

[‡] 7:2: thân tín nhất Nguyên văn, “mà vua tì cánh tay vào.”

vàng, và áo quần ra khỏi trại đem đi giấu. Rồi họ trở lại đi vào một trại khác. Họ cũng lấy đồ trong trại đó mang đi giấu luôn. ⁹ Họ bảo nhau, “Chúng mình làm bậy lắm. Hôm nay có tin mừng mà chúng ta làm thình. Nếu chờ đến lúc mặt trời mọc thế nào chúng ta cũng sẽ bị phạt. Thôi bây giờ chúng ta hãy đi báo cho các người trong cung vua.”

Các người cù báo Tin Mừng

¹⁰ Vậy họ đi kêu những người gác cổng thành rằng, “Chúng tôi đi vào doanh trại A-ram nhưng không thấy ai ở đó hết. Ngựa và lừa còn cột nguyên tại chỗ, còn các lều thì vẫn y nguyên.”

¹¹ Các người gác cổng liền báo cho những người trong cung vua. ¹² Ban đêm nhà vua thức dậy bảo các sĩ quan, “Ta cho các người biết điều bọn A-ram định làm cho chúng ta. Chúng biết chúng ta đang chết đói nên chúng đi ra khỏi trại để phục kích trong ruộng. Chúng bảo, ‘Khi bọn Ít-ra-en đi ra khỏi thành chúng ta sẽ bắt sống chúng nó rồi chúng ta sẽ xông vào thành.’ ”

¹³ Một trong các sĩ quan đáp, “Xin vua cho mấy người cỡi ngựa trong số các con ngựa còn sót lại trong thành. Những người này cũng như tất cả những người Ít-ra-en còn lại; trước sau cũng chết. § Chúng ta hãy sai họ đi xem thử đầu đuôi ra sao.”

§ 7:13: Những người này ... cũng chết Bản Hê-bơ-rơ ở chỗ này hơi khó hiểu.

14 Vậy họ lấy hai cỗ xe cùng với ngựa. Vua sai họ đi đến đạo quân A-ram và dặn, “Hãy đi xem xét tình hình ra sao.”

15 Họ đi theo đạo quân A-ram cho đến sông Giô-đanh. Trên đường đẩy áo quần và dụng cụ mà quân A-ram đã quăng đang khi lật đật bỏ chạy. Các sứ giả trở về báo cáo với vua.

16 Dân chúng liền đổ ra cướp lấy những của báu từ doanh trại A-ram. Cho nên bảy lít bột mịn bán hai phần năm lượng bạc, và mười ba lít lúa mạch bán hai phần năm lượng bạc như CHÚA đã phán.

17 Vua cắt viên sĩ quan thân tín nhất để canh cổng thành nhưng dân chúng đạp ông ta chết. Việc xảy ra đúng như lời Ê-li-sê bảo vua khi vua đến nhà ông. 18 Ê-li-sê bảo, “Ngày mai, vào giờ này, mười ba lít lúa mạch và bảy lít bột mịn mỗi thứ sẽ bán hai phần năm lượng bạc tại cổng thành Xa-ma-ri.” 19 Nhưng viên sĩ quan ấy bảo, “Dù cho CHÚA mở các cửa sổ trên trời thì chuyện đó cũng không thể nào xảy ra được.” Rồi Ê-li-sê trả lời, “Chính mắt ngươi sẽ thấy chuyện ấy nhưng ngươi sẽ không được ăn.” 20 Sự việc xảy ra y như vậy cho viên sĩ quan. Dân chúng đạp ông ta chết nơi cổng thành.

8

Người đàn bà Su-nam lấy lại đất đai

1 Ê-li-sê nói với người đàn bà có đứa con trai mà ông đã khiến sống lại, “Chị và gia đình chị

hãy đi đến bất cứ nơi nào có thể ở được vì CHÚA đã định một thời kỳ đói kém kéo dài bảy năm.”

² Vậy người đàn bà lên đường làm theo như người của Thượng Đế đã nói. Chị cùng gia đình rời nơi đó và đi đến sống trong xứ Phi-li-tin trong bảy năm. ³ Sau bảy năm chị từ xứ Phi-li-tin trở về và đến xin vua trả lại nhà và đất của chị.

⁴ Vua đang nói chuyện với Ghê-ha-xi, đầy tớ của người của Thượng Đế. Vua yêu cầu, “Hãy thuật cho ta nghe những việc lớn Ê-li-sê đã làm đi.”

⁵ Ghê-ha-xi đang thuật cho vua việc Ê-li-sê khiến đứa trẻ bị chết sống lại. Ngay lúc ấy người đàn bà có đứa con trai mà Ê-li-sê khiến sống lại đến nơi van xin vua trả lại nhà và đất mình. Ghê-ha-xi bảo, “Thưa vua chúa, đây chính là người đàn bà đó, và đây là đứa con trai mà Ê-li-sê đã khiến sống lại.”

⁶ Vua hỏi han người đàn bà và chị kể lại chuyện đó.

Rồi vua chỉ định một sĩ quan để giúp đỡ chị. Vua bảo, “Hãy trả lại cho chị tất cả những gì thuộc về chị. Trả lại cho chị tất cả những huê lợi thu được từ đất đai của chị từ ngày chị ra đi cho đến bây giờ.”

Bên-ha-đát bị giết

⁷ Sau đó Ê-li-sê đi đến Đa-mách. Bên-ha-đát, vua A-ram bị đau nằm ở đó. Có người cho vua hay, “Người của Thượng Đế đã đến.”

8 Vua bảo Ha-xa-ên, “Hãy lấy một món quà cầm trong tay đi ra đón người. Hãy nhờ người hỏi CHÚA xem ta có lành bệnh này không.”

9 Vậy Ha-xa-ên đi ra gặp Ê-li-sê, mang theo một món quà gồm bốn mươi con lạc đà chở đầy những hàng hoá quý nhất của Đa-mách. Ông đến đứng trước mặt Ê-li-sê nói rằng, “Con trai ông* là Bên-ha-đát, vua A-ram, sai tôi đến với ông. Người hỏi xem sẽ lành bệnh hay không?”

10 Ê-li-sê bảo Ha-xa-ên, “Hãy đi bảo Bên-ha-đát, ‘Vua chắc chắn sẽ lành bệnh,’ nhưng CHÚA cho ta biết người chắc chắn sẽ chết.”

Ê-li-sê tiên đoán về Ha-xa-ên

11 Ê-li-sê nhìn chăm chăm vào Ha-xa-ên đến nỗi ông phát ngượng. Rồi Ê-li-sê bật khóc. 12 Ha-xa-ên hỏi, “Thầy ơi, tại sao thầy khóc?”

Ê-li-sê đáp, “Vì ta biết người sẽ làm hại dân Ít-ra-en. Người sẽ đốt phá các thành kiên cố có vách và dùng gươm giết các thanh niên trai tráng. Người sẽ ném các hài nhi xuống đất và mổ bụng đàn bà chữa.”

13 Ha-xa-ên hỏi, “Tôi đâu có phải là người có quyền hành gì?†”

Ê-li-sê đáp, “CHÚA đã tỏ cho ta biết người sẽ làm vua A-ram.”

Ha-xa-ên giết Bên-Ha-đát

* **8:9:** Con trai ông Hay “đệ tử.” † **8:13:** Tôi đâu ... quyền hành gì? Nguyên văn, “Kẻ tôi tớ ông chỉ là con chó mà thôi.”

14 Rồi Ha-xa-ên chia tay Ê-li-sê trở về cùng chủ ‡ mình. Bên-ha-đát hỏi, “Ê-li-sê nói gì với người?”

Ha-xa-ên đáp, “Ông bảo rằng vua chắc chắn sẽ bình phục.”

15 Nhưng qua hôm sau Ha-xa-ên lấy một cái mền nhúng nước đắp lên mặt Bên-ha-đát thì vua chết. Rồi Ha-xa-ên lên ngôi vua kế vị cho Bên-ha-đát.

Giê-hô-ram lên ngôi vua Giu-đa

16 Giê-hô-ram, con Giô-sa-phát lên ngôi vua Giu-đa, vào năm thứ năm khi Giô-ram, con A-háp làm vua Ít-ra-en. 17 Giê-hô-ram được ba mươi hai tuổi khi bắt đầu trị vì, ông cai trị tám năm tại Giê-ru-sa-lem. § 18 Ông đi theo đường các vua Ít-ra-en, y như gia đình A-háp đã làm vì ông lấy con gái A-háp. Giê-hô-ram làm điều ác trước mặt CHÚA. 19 Nhưng CHÚA không tiêu diệt Giu-đa vì Đa-vít tội tớ Ngài. CHÚA đã hứa rằng lúc nào cũng sẽ có một người trong gia đình Đa-vít trị vì.

20 Trong đời Giê-hô-ram thì Ê-đôm tách ra khỏi quyền cai trị của Giu-đa và tự chọn vua lấy cho mình.

21 Nên Giê-hô-ram và tất cả các quân xa đi đến Xai-rơ. Người Ê-đôm vây vua và các viên chỉ huy quân xa. Ban đêm Giê-hô-ram thức dậy tấn công

‡ 8:14: chủ Hay “vua.” § 8:17: Giê-hô-ram ... Giê-ru-sa-lem
 Câu này có trong bản cổ Hi-lạp và Xy-ri. Bản Hê-bơ-rơ tiêu chuẩn ghi thêm “trong khi Giô-sa-phát vẫn còn làm vua Giu-đa.” Đó là theo tập tục Hê-bơ-rơ, cha và con cùng cai trị Giu-đa trong một thời gian.

người Ê-đôm nhưng quân lính của vua chạy trốn về lều mình. ²² Từ đó cho đến nay xứ Ê-đôm luôn luôn chống nghịch lại quyền thống trị của Giu-đa.

Đồng thời Líp-na cùng tách ra khỏi quyền thống trị của Giu-đa.

²³ Các công nghiệp khác của Giê-hô-ram và mọi việc vua làm đều được ghi trong sách sử ký các vua Giu-đa.

²⁴ Giê-hô-ram qua đời và được chôn với các tổ tiên mình ở Giê-ru-sa-lem. A-cha-xia, con trai Giê-hô-ram lên nối ngôi.

A-cha-xia lên ngôi vua Giu-đa

²⁵ A-cha-xia, con Giê-hô-ram lên ngôi vua Giu-đa trong năm thứ mười hai khi Giô-ram, con trai A-háp, làm vua Ít-ra-en. ²⁶ A-cha-xia được hai mươi hai tuổi khi lên ngôi vua và cai trị một năm ở Giê-ru-sa-lem. Mẹ ông là A-tha-lia, cháu gái Ôm-ri, vua Ít-ra-en. ²⁷ A-cha-xia đi theo đường của gia đình A-háp. Ông làm điều ác trước mặt CHÚA như A-háp đã làm vì ông là con rể A-háp.

Giô-ram bị thương khi đánh nhau với Ha-xa-ên

²⁸ A-cha-xia cùng với Giô-ram, con A-háp đến Ra-mốt trong Ghi-lê-át, để đánh nhau với Ha-xa-ên, vua A-ram. Quân A-ram gây thương tích cho Giô-ram. ²⁹ Vì thế vua Giô-ram trở về Ghít-rê-ên để chữa các vết thương do người A-ram gây ra ở Ra-mốt khi ông đang đánh nhau với Ha-xa-ên,

vua A-ram. A-cha-xia, con Giê-hô-ram, vua Giu-đa, đi xuống thăm Giô-ram, con A-háp ở Ghít-rê-ên vì Giô-ram bị thương.

9

Giê-hu được cử làm vua

¹ Cùng lúc đó, nhà tiên tri Ê-li-sê gọi một người trong nhóm các nhà tiên tri*. Ê-li-sê bảo, “Hãy sẵn sàng, hãy cầm bình dầu ô liu nhỏ này trong tay. Đi đến Ra-mốt trong Ghi-lê-át. ² Khi đến nơi hãy tìm Giê-hu, con trai Giô-sa-phát, cháu Nim-si. Hãy vào bảo Giê-hu đứng dậy giữa các anh em, đưa người vào phòng trong. ³ Rồi lấy bình đổ dầu trên đầu Giê-hu và nói, ‘CHÚA phán như sau: Ta đã bổ nhiệm người làm vua trên Ít-ra-en.’ Sau đó mở cửa trốn đi. Đừng chần chờ!”

⁴ Vậy chàng thanh niên, tức nhà tiên tri, đi đến Ra-mốt trong Ghi-lê-át. ⁵ Khi đến nơi, anh thấy các sĩ quan trong quân đội đang ngồi họp. Anh nói, “Thưa quan tướng, tôi có chuyện muốn nói với ngài.”

Giê-hu hỏi, “Anh muốn nói chuyện với ai trong chúng ta?”

Chàng thanh niên đáp, “Nói với ông, thưa quan tướng.”

⁶ Giê-hu liền đứng dậy đi vào nhà. Rồi nhà tiên tri trỏ đổ dầu ô-liu lên đầu Giê-hu và nói, “CHÚA là Thượng Đế của Ít-ra-en phán như sau: ‘Ta đã

* **9:1:** nhóm các nhà tiên tri Nguyên văn, “con của các nhà tiên tri.” Đây là các nhà tiên tri hay những người đang học để trở thành tiên tri.

bổ nhiệm người làm vua trên dân Ít-ra-en của Chúa. ⁷ Người phải tiêu diệt gia đình A-háp, chủ người. Ta sẽ trừng phạt Giê-xa-bên về cái chết của các nhà tiên tri, tội tố ta và về những đầy tớ Chúa đã bị sát hại. ⁸ Tất cả mọi người trong gia đình A-háp phải chết. Ta sẽ không để cho một con trai nào trong gia đình A-háp sống trong Ít-ra-en, dù nô lệ hay tự do. ⁹ Ta sẽ làm cho gia đình A-háp giống như gia đình của Giê-rô-bô-am, con trai Nê-bát, và như gia đình của Ba-a-sa, con trai A-hi-gia. ¹⁰ Chó sẽ ăn thịt Giê-xa-bên ở Ghít-rê-ên. Sẽ không có ai chôn cất nó.' ”

Rồi nhà tiên tri trở mở cửa trốn đi.

Các đầy tớ loan tin Giê-hu lên làm vua

¹¹ Khi Giê-hu trở lại cùng các sĩ quan của chủ mình thì một người trong đám họ hỏi ông, “Mọi việc đều bình yên chớ? Thằng khùng đó đến gặp anh để làm gì?”

Giê-hu đáp, “Các anh biết nó và biết chuyện khùng điên nó nói rồi.”

¹² Họ đáp, “Không phải vậy. Hãy nói cho chúng ta biết chuyện gì.” Giê-hu nói, “Nó bảo tôi, ‘CHÚA phán như sau: Ta đã bổ nhiệm người làm vua trên Ít-ra-en.’ ”

¹³ Các sĩ quan liền vội vàng cởi áo mình trải trên các bậc thang cho Giê-hu. Họ thổi kèn và hô lớn, “Giê-hu làm vua!”

Giô-ram và A-cha-xia bị giết

¹⁴ Vậy Giê-hu, con Giô-sa-phát, cháu Nim-si liền lập mưu chống Giô-ram.

Lúc đó Giô-ram và toàn dân Ít-ra-en đang bảo vệ Ra-mốt trong Ghi-lê-át chống Ha-xa-ên, vua A-ram. ¹⁵ Nhưng vua Giô-ram phải trở về Ghít-rê-ên để điều trị các vết thương cho quân A-ram gây ra lúc đang đánh nhau với Ha-xa-ên, vua A-ram.

Giê-hu nói, “Nếu các người đồng ý với kế hoạch này thì đừng để ai rời khỏi thành. Họ có thể sẽ báo tin trong Ghít-rê-ên.”

¹⁶ Rồi ông lên quân xa đi đến Ghít-rê-ên, nơi Giô-ram đang tịnh dưỡng. A-cha-xia, vua Giu-đa, cũng đi xuống thăm nhà vua.

¹⁷ Lính canh đang đứng trên tháp canh ở Ghít-rê-ên nhìn thấy quân lính của Giê-hu đi đến. Anh ta kêu lên, “Tôi thấy có mấy người lính!”

Giô-ram bảo, “Hãy kêu một người lính cỡi ngựa đi ra gặp họ hỏi, ‘Mọi việc đều bình yên không?’ ”

¹⁸ Lính cỡi ngựa đi ra gặp Giê-hu hỏi, “Vua hỏi như sau: ‘Mọi việc đều bình yên cả chứ?’ ”

Giê-hu đáp, “Người bạn tâm về chuyện bình yên làm gì? Hãy đi sau lưng ta.”

Lính canh báo cáo, “Sứ giả đã đến gặp họ nhưng không trở về.”

¹⁹ Giô-ram sai một lính cỡi ngựa thứ hai. Anh đi đến gặp đoàn người của Giê-hu và nói, “Vua hỏi: ‘Mọi việc đều bình yên† cả chứ?’ ”

Giê-hu đáp, “Người bạn tâm về chuyện bình yên làm gì? Hãy đi sau lưng ta.”

† 9:19: bình yên Đây là một lời chào hỏi.

²⁰ Lính canh báo cáo, “Bình sĩ thứ hai đến gặp họ nhưng không thấy trở về. Người lái quân xa trông giống như Giê-hu, cháu Nim-si. Cách ông ta lái xe giống như người điên!”

²¹ Giô-ram ra lệnh, “Hãy chuẩn bị quân xa cho ta.”

Đây tứ liền chuẩn bị quân xa cho Giô-ram. Giô-ram, vua Ít-ra-en, và A-cha-xia, vua Giu-đa đi ra, mỗi người cỡi quân xa mình, đến đón Giê-hu nơi vườn của Na-bốt, người Ghít-rê-ên.

²² Khi Giô-ram gặp Giê-hu liền hỏi, “Mọi việc đều bình yên cả chứ, Giê-hu?”

Giê-hu đáp, “Làm sao mà bình yên được trong khi Giê-xa-bên, mẹ vua vẫn còn thờ lạy thần tượng và dùng tà thuật?”

²³ Giô-ram liền gò ngựa lại để chạy trốn và kêu lớn cùng A-cha-xia, “A-cha-xia ơi, phản loạn rồi!”

²⁴ Giê-hu liền giương cung bắn Giô-ram trúng vào giữa hai vai. Mũi tên đâm xuyên qua tim Giô-ram, vua ngã nhào xuống trong xe.

²⁵ Giê-hu liền ra lệnh cho Bích-ca, sĩ quan điều khiển quân xa, “Hãy mang xác Giô-ram ném vào ruộng của Na-bốt, người Ghít-rê-ên. Nên nhớ khi người và ta cỡi xe chung nhau cùng với A-háp, cha Giô-ram. CHÚA đã đưa ra lời tiên tri này nghịch lại người: ²⁶ CHÚA phán, ‘Hôm qua ta thấy máu Na-bốt và các con trai người, cho nên ta sẽ trừng phạt A-háp trong ruộng người.’ Hãy lấy xác Giô-ram ném vào trong ruộng y như lời CHÚA phán.”

²⁷ Khi A-cha-xia, vua Giu-đa thấy vậy liền chạy trốn về phía Bết-Ha-ganh. Giê-hu đuổi theo bảo, “Hãy bắn luôn A-cha-xia nữa!”

A-cha-xia bị thương trong xe trên đường đi lên Gu-rơ, gần Íp-lê-am. Vua chạy đến Mê-ghi-đô rồi qua đồi ở đó. ²⁸ Các tôi tớ của A-cha-xia chở xác vua trong xe về Giê-ru-sa-lem và chôn cất vua trong mộ chung với các tổ tiên vua ở Giê-ru-sa-lem.

²⁹ A-cha-xia lên ngôi vua Giu-đa vào năm thứ mười một đời vua Giô-ram[‡], con A-háp.

Cái chết thảm khốc của Giê-xa-bên

³⁰ Khi Giê-hu đến Ghít-rê-ên thì Giê-xa-bên nghe tin. Bà liền trang điểm mắt và sửa sang tóc rồi nhìn ra cửa sổ. ³¹ Khi Giê-hu đi vào cổng thành thì Giê-xa-bên hỏi, “Này Xim-ri[§], kẻ giết chủ mình, người đến với tinh thần hòa bình phải không?”

³² Giê-hu ngược nhìn lên cửa sổ và hỏi, “Ai về phe ta? Ai?”

Hai hoặc ba kẻ tôi tớ nhìn qua cửa sổ về phía Giê-hu. ³³ Ông bảo, “Ném bà ta xuống đất.”

Họ liền ném Giê-xa-bên xuống rồi ngựa đạp lên xác bà. Máu của bà phun vọt lên tường và dính lên ngựa. ³⁴ Giê-hu đi vào nhà ăn uống. Rồi ông bảo, “Bây giờ ra xem mục đàn bà bị nghiền rửa này. Hãy chôn cất bà ta cho thơm tất vì bà là con gái vua.”

[‡] 9:29: đời vua Giô-ram Nguyên văn, “Giô-ram con của A-háp.”

[§] 9:31: Xim-ri Xim-ri giết Ê-la và gia đình của Ba-a-sa, vua Ít-ra-en nhiều năm trước. Xem thêm I Vua 16:8-12.

³⁵ Họ đi ra định chôn cất Giê-xa-bên nhưng không tìm ra xác. Họ chỉ tìm được cái sọ, bàn chân, và bàn tay bà mà thôi. ³⁶ Họ trở vào báo cáo với Giê-hu thì ông bảo, “CHÚA đã nói điều này qua Ê-li-sê, người Thi-sê-be, tôi tớ Ngài: Chó sẽ ăn thịt Giê-xa-bên ở Ghít-rê-ên. ³⁷ Xác bà sẽ như phấn bón ruộng trong xứ Ghít-rê-ên. Sẽ không ai nhận ra bà mà nói rằng ‘đây là Giê-xa-bên.’ ”

10

Gia đình A-háp và A-cha-xia bị giết

¹ A-háp có bảy mươi con trai ở Xa-ma-ri. Giê-hu viết thư gửi đến Xa-ma-ri cho các lãnh tụ và các bô lão ở Ghít-rê-ên* và cho các người bảo hộ các con trai A-háp. Giê-hu viết, ² “Các người đang có các con trai của chủ các người ở với mình. Các người cũng có quân xa, ngựa, thành kiên cố và vũ khí. Khi nhận được thư này, ³ hãy chọn người giỏi nhất và xứng đáng nhất trong số các con trai của chủ các người lập nó lên làm vua. Rồi hãy chiến đấu cho gia đình chủ các người.”

⁴ Nhưng các sĩ quan và lãnh tụ Ghít-rê-ên vô cùng sợ hãi. Họ bảo nhau, “Hai vua mà còn chưa địch nổi Giê-hu, huống hồ là chúng ta?”

⁵ Viên quản lý cung vua, viên tổng trấn thành phố, các lãnh tụ, và các người giám hộ nhân với Giê-hu như sau, “Chúng tôi là tôi tớ ông. Chúng

* **10:1:** các lãnh tụ ... Ghít-rê-ên Bản cổ Hi-lạp và bản La-tinh ghi, “các lãnh tụ của thành phố (Xa-ma-ri).”

tôi sẽ làm mọi điều ông bảo chúng tôi. Chúng tôi sẽ không lập ai làm vua cả cho nên ông muốn sao cũng được.”

Các lãnh tụ Xa-ma-ri giết con cái A-háp

⁶ Sau đó Giê-hu viết một lá thư thứ hai nói rằng, “Nếu các người về phe ta và vâng lời ta thì hãy cắt đầu các con của chủ các người và ngày mai đến gặp ta ở Ghít-rê-ên khoảng giờ này.”

Lúc đó bảy mươi con trai của gia đình vua đang ở với các lãnh tụ của thành phố tức giám hộ của chúng. ⁷ Khi các lãnh tụ nhận được thư liền bắt giết tất cả bảy mươi con trai vua. Họ để các đầu của chúng nó trong giỏ và gửi đến cho Giê-hu ở Ghít-rê-ên. ⁸ Sứ giả đến bảo Giê-hu, “Họ đã mang đầu của các con vua đến đây.”

Giê-hu ra lệnh, “Hãy chôn các đầu đó thành hai đống nơi cửa thành cho đến sáng mai.”

⁹ Đến sáng hôm sau, Giê-hu đi ra đứng trước dân chúng và nói cùng họ rằng, “Các người vô tội. Các người phải biết rằng chính ta đã âm mưu chống chủ ta và giết người chết. Nhưng ai đã giết những người này? ¹⁰ Các người nên biết rằng tất cả những gì CHÚA nói về gia đình A-háp đều thành sự thật cả. CHÚA đã phán qua Ê-li-sê, tôi tớ Ngài và Ngài đã thực hiện điều Ngài phán.”

¹¹ Vậy Giê-hu tàn sát toàn bộ những người còn sống sót trong gia đình A-háp ở Ghít-rê-ên. Ông cũng giết hết các người cầm đầu của A-háp, bạn hữu vua, và các thầy tế lễ. Không một ai đã từng giúp đỡ A-háp mà còn sống sót.

Giê-hu giết các thân nhân của A-cha-xia

¹² Rồi Giê-hu ra đi đến Xa-ma-ri theo con đường đến Bết-Ê-kết của các kẻ Chăn Chiên. ¹³ Ở đó ông gặp một số thân nhân của A-cha-xia, vua Giu-đa. Giê-hu hỏi họ, “Các ngươi là ai?”

Họ đáp, “Chúng tôi là bà con của A-cha-xia. Chúng tôi xuống để trả thù cho gia đình của vua và của mẹ vua.”† ¹⁴ Giê-hu liền ra lệnh, “Bắt sống chúng hết!”

Vậy họ bắt sống hết các thân nhân của A-cha-xia và giết họ ở giếng gần Bết-Ê-kết. Có tất cả bốn mươi hai người. Giê-hu không chừa một ai sống sót.

Giê-hu gặp Giê-hô-na-đáp

¹⁵ Sau khi Giê-hu rời nơi đó, ông gặp Giê-hô-na-đáp, con trai Rê-cáp, người cũng đang trên đường đến gặp Giê-hu. Giê-hu chào ông và hỏi, “Anh là bạn tốt với tôi như tôi là bạn tốt với anh phải không?”‡

Giê-hô-na-đáp trả lời, “Phải, tôi là bạn tốt của ông.”

Giê-hu bảo, “Nếu vậy hãy trao tay anh cho tôi.” Vậy Giê-hô-na-đáp giơ tay ra. Giê-hu liền nắm tay kéo ông lên xe với mình.

¹⁶ Giê-hu nói, “Hãy đi với tôi. Anh sẽ thấy tôi sót sáng với CHÚA như thế nào.” Vậy Giê-hu cho Giê-hô-na-đáp đi chung xe với mình. ¹⁷ Khi đến

† **10:13:** để trả thù ... mẹ vua Hay “chào thăm gia đình vua và mẹ vua.” ‡ **10:15:** Anh là bạn tốt ... phải không? Nguyên văn, “Lòng của anh có thành thật với tôi không? Lòng tôi rất thành thật với lòng anh.”

Xa-ma-ri, Giê-hu giết tất cả những người trong gia đình A-háp ở đó. Ông giết sạch những người còn sống sót như CHÚA đã bảo cho Ê-li-sê.

Những người thờ thần Ba-anh bị giết

¹⁸ Rồi Giê-hu triệu tập hết dân chúng lại bảo rằng, “A-háp thờ phụng Ba-anh ít, Giê-hu sẽ thờ phụng Ba-anh nhiều hơn. ¹⁹ Bây giờ các người hãy triệu tập tất cả các tiên tri, những thầy tế lễ, và tất cả những ai thờ lạy Ba-anh đến đây. Đừng để ai vắng mặt trong buổi họp này vì ta muốn dâng của lễ lớn cho Ba-anh. Ai vắng mặt trong bữa đó sẽ không toàn mạng.”

Nhưng Giê-hu phỉnh họ để ông có thể tiêu trừ những kẻ thờ lạy Ba-anh. ²⁰ Ông bảo, “Hãy chuẩn bị một buổi họp long trọng cho Ba-anh.” Vì thế họ thông báo cuộc họp. ²¹ Rồi Giê-hu loan báo khắp Ít-ra-en, nên tất cả những kẻ thờ lạy Ba-anh đều đến không sót ai. Chúng đi vào đền thờ Ba-anh nên đền thờ chật ních.

²² Giê-hu ra lệnh cho người giữ áo lễ, “Hãy mang các áo lễ ra cho các người thờ lạy Ba-anh.” Sau khi người đó mang áo lễ ra cho họ,

²³ thì Giê-hu và Giê-hô-na-đáp, con Rê-cáp, đi vào đền thờ Ba-anh. Giê-hu nhìn quanh và bảo các người thờ thần Ba-anh rằng, “Hãy nhìn quanh để biết chắc rằng không có tôi tớ CHÚA nào ở lẫn lộn trong các người. Ta chỉ muốn toàn những người thờ thần Ba-anh mà thôi.” ²⁴ Rồi những kẻ thờ thần Ba-anh đi vào dâng sinh tế và của lễ thiêu.

Giê-hu và tám mươi người mai phục bên ngoài. Giê-hu bảo họ, “Không được để ai trốn thoát. Nếu không các người phải thế mạng đó.”

²⁵ Khi Giê-hu vừa dâng của lễ xong thì ông ra lệnh cho các lính cận vệ và các sĩ quan chỉ huy, “Hãy xông vào giết tất cả những kẻ thờ thần Ba-anh. Đừng để ai thoát ra ngoài.”

Vậy những binh sĩ cận vệ và các sĩ quan chỉ huy đi vào dùng gươm giết tất cả những kẻ thờ thần Ba-anh và ném xác chúng ra ngoài. Rồi họ đi vào các phòng trong^S của đền thờ ²⁶ và mang ra các trụ trong đền thờ Ba-anh đem đốt. ²⁷ Họ cũng phá các trụ đá thờ Ba-anh cũng như đền thờ Ba-anh. Họ biến nó thành một hố rác, hãy còn đến nay.

²⁸ Vậy Giê-hu tiêu diệt việc thờ lạy thần Ba-anh trong Ít-ra-en ²⁹ nhưng ông vẫn phạm những tội mà Giê-rô-bô-am, con Nê-bát, đã phạm. Giê-rô-bô-am đã dẫn Ít-ra-en phạm tội bằng cách thờ các bò con vàng ở Bê-tên và Đan.

Giê-hu lên ngôi vua Ít-ra-en

³⁰ CHÚA phán cùng Giê-hu, “Người đã làm rất phải khi vâng lời ta bảo. Người đã làm cho gia đình A-háp theo ý ta muốn. Vì thế cho nên cho đến chết chút người cũng sẽ có người làm vua trên Ít-ra-en.”

³¹ Nhưng Giê-hu không cẩn thận và hết lòng vâng theo lời dạy dỗ của CHÚA. Ông vẫn phạm

^S 10:25: phòng trong Nguyên văn, “thành của đền thờ Ba-anh.”

tội như Giê-rô-bô-am đã phạm, đó là dẫn dụ dân Ít-ra-en phạm tội.

Cái chết của Giê-hu

³² Lúc đó CHÚA bắt đầu thu hẹp lãnh thổ Ít-ra-en. Ha-xa-ên đánh thắng Ít-ra-en trên toàn lãnh thổ của họ, ³³ chiếm đất phía Đông sông Giô-đanh, gọi là xứ Ghi-lê-át. Đó là miền Gát, Ru-bên, và Ma-na-xe. Người chiếm đất từ A-rê-e bên hồ Ạc-nôn qua suốt Ghi-lê-át cho đến Ba-san.

³⁴ Những công việc khác của Giê-hu làm từ mọi công trạng cho đến các chiến thắng của ông đều được ghi trong sách sử ký các vua Ít-ra-en.

³⁵ Giê-hu qua đời và được chôn ở Xa-ma-ri. Giô-a-cha, con trai ông lên nối ngôi. ³⁶ Giê-hu làm vua trên Ít-ra-en ở Xa-ma-ri hai mươi tám năm.

11

A-tha-lia giết các con của vua Giu-đa

¹ Khi A-tha-lia, mẹ A-cha-xia, thấy con mình đã chết liền giết sạch mọi người trong hoàng gia.

² Nhưng Giô-sê-ba, con gái vua Giô-ram và là chị của A-cha-xia, bắt Giô-ách, con trai A-cha-xia. Trong khi các con trai vua đang bị giết thì cô bồng trộm Giô-ách đem đi giấu. Cô mang Giô-ách và vú nuôi để trong một phòng ngủ giấu khỏi A-tha-lia nên cậu ta không bị giết.

³ Cậu trốn trong đền thờ của CHÚA trong sáu năm cùng với người vú nuôi. Trong khi đó A-tha-lia cai trị trên xứ.

⁴ Đến năm thứ bảy Giê-hô-gia-đa mời các cấp chỉ huy hàng trăm người Ca-rít* và binh sĩ phòng vệ† lại. Ông mang họ vào trong đền thờ của CHÚA và kết ước với họ. Ông bắt họ tuyên thệ trung thành trong đền thờ CHÚA rồi ông trình diện con trai vua cho họ.

⁵ Ông ra chỉ thị như sau, “Các người phải làm thế này. Một phần ba các người cứ lên phiên gác cung vua vào ngày Sa-bát. ⁶ Một phần ba các người sẽ có mặt ở Cổng Su-rơ và một phần ba còn lại sẽ có mặt ở cổng phía sau toán canh gác. Như thế các người sẽ canh phòng đền thờ. ⁷ Hai nhóm xuống phiên gác có nhiệm vụ bảo vệ đền thờ của CHÚA cho vua. ⁸ Tất cả các người phải đứng vây quanh vua, mỗi người cầm vũ khí trong tay. Hễ ai đến gần vua thì các người phải giết nó. Khi vua đi vào ra lúc nào các người cũng phải đi sát bên vua.”

⁹ Các viên chỉ huy những toán một trăm người vâng theo mọi điều thầy tế lễ Giê-hô-gia-đa căn dặn. Mỗi người đưa những binh sĩ dưới quyền lên phiên gác trong ngày Sa-bát và những binh sĩ xuống phiên trong ngày đó. Họ đến trình diện thầy tế lễ Giê-hô-gia-đa. ¹⁰ Ông trao cho các viên chỉ huy những giáo và khiên vốn thuộc về vua Đa-vít và xưa nay vẫn được cất giữ trong đền thờ CHÚA. ¹¹ Rồi mỗi binh sĩ canh gác đứng vào vị

* **11:4:** Ca-rít Hay “Kê-rê-thít,” là những binh sĩ được tuyển lựa đặc biệt để phục vụ nhà vua. † **11:4:** binh sĩ phòng vệ Nguyên văn, “sứ giả” hay “lính báo tin.”

trí, trong tay cầm vũ khí. Từ phía nam cho đến phía bắc của đền thờ đều có lính gác. Họ đứng quanh bàn thờ và đền thờ, để bảo vệ tứ phía cho vua. ¹² Giê-hô-gia-đa mang con trai vua ra, đội mũ triều lên đầu và trao cho cậu một bản giao ước[‡]. Họ cử cậu lên làm vua và đổ dầu ô liu trên cậu. Rồi tất cả vỗ tay tung hô, “Vua vạn tuế!”

¹³ Khi A-tha-lia nghe tiếng ồn ào của các lính canh và dân chúng thì bà đi đến tìm họ ở đền thờ của CHÚA. ¹⁴ Bà nhìn và vô cùng ngạc nhiên khi thấy vua đang đứng bên cây trụ theo thông lệ. Các sĩ quan và các người thổi kèn đứng bên cạnh vua, còn tất cả dân chúng trong xứ rất hân hoan và đang thổi kèn. A-tha-lia liền xé quần áo mình và la lên, “Phản loạn, phản loạn!”

¹⁵ Thầy tế lễ Giê-hô-gia-đa ra lệnh cho các viên chỉ huy hàng trăm người là những người chỉ huy quân đội. Ông bảo, “Hãy lôi bà ra khỏi hàng quân và hễ ai đi theo bà thì giết chết.” Ông ra lệnh này vì ông đã bảo, “Không nên giết A-tha-lia trong đền thờ CHÚA.”

¹⁶ Vậy họ bắt bà và mang đến cổng ngựa gần cung vua, rồi giết bà tại đó.

¹⁷ Sau đó Giê-hô-gia-đa lập giao ước với CHÚA và vua cùng dân chúng để họ làm dân riêng cho Ngài. Ông cũng lập ước giữa vua với dân chúng.

[‡] **11:12:** bản giao ước Nguyên văn, “lời chứng” Đây có thể là bản sao Luật pháp Mô-se (xem Phục 17:18) hay là một giao ước đặc biệt giữa Thượng Đế và nhà vua (xem câu 17 và I Sam 10:25).

¹⁸ Tất cả dân cư trong xứ kéo đến phá sập đền thờ Ba-anh, đập bể bàn thờ và các hình tượng nó. Họ cũng giết Mát-tanh, thầy tế lễ của Ba-anh ngay trước bàn thờ.

Rồi thầy tế lễ Giê-hô-gia-đa đặt lính gác đền thờ CHÚA. ¹⁹ Ông mang các viên chỉ huy các toán hàng trăm người cùng những người Ca-rít, và các lính canh cùng toàn thể dân cư trong xứ. Họ đồng mang vua ra khỏi đền thờ CHÚA và đưa vào cung vua qua cổng lính canh. Rồi vua lên ngai trên ngai vua. ²⁰ Tất cả dân chúng trong xứ rất vui mừng, Giê-ru-sa-lem được hoà bình vì A-tha-lia đã bị giết bằng gươm nơi cung vua.

²¹ Giô-ách được bảy tuổi khi lên làm vua.

12

¹ Giô-ách lên ngôi vua Giu-đa trong năm thứ bảy đời vua Giê-hu của Ít-ra-en. Ông cai trị bốn mươi năm tại Giê-ru-sa-lem. Mẹ vua là Xi-bia, người gốc Bê-e-sê-ba. ² Giô-ách làm điều thiện trước mặt CHÚA theo như thầy tế lễ Giê-hô-gia-đa đã dạy mình. ³ Nhưng vua không phá bỏ những nơi thờ thần; dân chúng vẫn còn dâng sinh tế và đốt hương tại các nơi ấy.

Giô-ách ra lệnh sửa sang đền thờ

⁴ Giô-ách bảo các thầy tế lễ, “Hãy thu các món tiền người ta dâng cho đền thờ CHÚA. Các món tiền đó gồm thuế thân và tiền mọi người tự nguyện dâng cho CHÚA. ⁵ Mỗi thầy tế lễ phải thu số tiền của số người mình phục vụ. Rồi các thầy

tế lễ phải sửa chữa những nơi hư hại mình thấy trong đền thờ.”

⁶ Nhưng cho đến năm thứ hai mươi ba đời vua Giô-ách mà các thầy tế lễ vẫn chưa sửa sang đền thờ. ⁷ Nên vua Giô-ách gọi thầy tế lễ Giê-hô-gia-đa và các thầy tế lễ khác đến hỏi, “Tại sao các anh vẫn chưa sửa sang những chỗ hư trong đền thờ? Thôi đừng thu tiền của dân chúng nữa mà hãy trao số tiền đã thu để sửa chữa đền thờ.”

⁸ Các thầy tế lễ đồng ý không thu tiền của dân chúng nữa và cũng không tự lo việc sửa chữa đền thờ. ⁹ Thầy tế lễ Giê-hô-gia-đa lấy một cái hộp và đục một lỗ trên nắp. Rồi ông để hộp ấy bên phải bàn thờ nơi dân chúng đi vào đền thờ CHÚA. Các thầy tế lễ giữ cửa bỏ số tiền mà dân chúng mang vào đền thờ của CHÚA vào hộp.

¹⁰ Hễ khi nào thầy tế lễ thấy hộp đầy tiền thì chánh văn phòng của vua và thầy tế lễ thượng phẩm đến. Họ đếm số tiền đã được mang vào đền thờ CHÚA và bỏ vào trong các bao. ¹¹ Sau đó họ cân tiền và trao cho những người chịu trách nhiệm về công tác trong đền thờ. Với số tiền ấy, họ thuê thợ mộc và nhân công xây cất làm việc trong đền thờ CHÚA, ¹² cùng những thợ nề và thợ đẽo đá. Họ cũng dùng tiền ấy mua gỗ và đá đẽo để sửa chữa những chỗ hư hại trong đền thờ CHÚA. Số tiền ấy trang trải tất cả mọi phí tổn.

¹³ Số tiền do dân chúng dâng cho đền thờ CHÚA nhưng các thầy tế lễ không được dùng

số tiền ấy để làm các chén bạc, kéo hót tim đèn, các chậu, kèn, cùng các dụng cụ bằng vàng hay bạc. ¹⁴ Họ chỉ được dùng tiền đó để trả cho nhân công sửa chữa đền thờ CHÚA. ¹⁵ Họ không phải khai báo số tiền đó được chi dụng ra sao vì các nhân viên đều lương thiện và đáng tin cẩn.

¹⁶ Số tiền từ của lễ đền bù và của lễ chuộc tội không mang vào đền thờ CHÚA vì nó thuộc về các thầy tế lễ.

Giô-ách giải cứu Giê-ru-sa-lem

¹⁷ Lúc ấy Ha-xa-ên, vua A-ram tấn công vùng Gát và chiếm lấy vùng đó. Rồi người đi đến tấn công Giê-ru-sa-lem.

¹⁸ Giô-ách, vua Giu-đa lấy tất cả các vật thánh mà tổ tiên mình để lại, tức các vua Giu-đa: Giô-xa-phát, Giê-hô-ram, và A-cha-xia. Ông cũng lấy những món đồ thánh của mình cùng vàng nằm trong ngân khố của đền thờ CHÚA và vàng từ cung vua. Giô-ách gửi các món đó cho Ha-xa-ên, vua A-ram. Vua liền thôi không tấn công Giê-ru-sa-lem nữa.

Giô-ách qua đời

¹⁹ Mọi việc khác Giô-ách làm đều được ghi trong sách sử ký các vua Giu-đa.

²⁰ Các sĩ quan của ông âm mưu phản nghịch và giết ông ở Bết-Mi-lô trên con đường xuống Xi-la. ²¹ Các sĩ quan giết ông là Giô-sa-bát, con trai Si-mê-át, và Giê-hô-xa-bát, con trai Sô-me.

Giô-ách được chôn cất cùng nơi với các tổ tiên mình ở Giê-ru-sa-lem. A-ma-xia, con trai ông lên kế vị.

13

Giô-a-cha làm vua Ít-ra-en

¹ Giô-a-cha, con Giê-hu lên ngôi vua cai trị Ít-ra-en ở Xa-ma-ri vào năm thứ hai mươi ba đời Giô-ách, con A-cha-xia, đang làm vua Giu-đa. Giô-a-cha cai trị mười bảy năm.

² Ông làm điều ác trước mặt CHÚA. Giô-a-cha phạm những tội giống như Giê-rô-bô-am, con trai Nê-bát đã phạm. Giê-rô-bô-am xúi giục dân Ít-ra-en phạm tội, Giô-a-cha cũng phạm tội y như thế. ³ Nên CHÚA nổi giận cùng Ít-ra-en và trao họ vào tay Ha-xa-ên, vua A-ram cùng con trai người là Bê-n-ha-đát trong một thời gian khá lâu.

Chúa tỏ lòng thương xót đối với Ít-ra-en

⁴ Sau đó Giô-a-cha van xin CHÚA. Ngài nghe lời vua. CHÚA nhìn thấy sự khốn khổ của Ít-ra-en. Ngài thấy A-ram ngược đãi họ ra sao.

⁵ Ngài ban cho Ít-ra-en một người giải cứu nên họ thoát khỏi tay người A-ram. Dân Ít-ra-en lại được ở trong nhà cửa mình như trước, ⁶ nhưng họ không ngưng phạm những tội như gia đình Giê-rô-bô-am đã phạm. Người đã xúi giục dân Ít-ra-en phạm tội, và họ tiếp tục phạm những tội đó. Họ cũng để thần tượng A-sê-ra đứng y nguyên tại Xa-ma-ri.

⁷ Trong hàng ngũ quân đội Giô-a-cha không còn lại gì cả ngoại trừ năm mươi lính cỡi ngựa, mười quân xa và mười ngàn bộ binh. Vua A-ram đã tiêu diệt họ, biến họ ra như trấu.

⁸ Mọi việc khác Giô-a-cha làm, những chiến công của ông đều được ghi trong sách sử ký của các vua Ít-ra-en. ⁹ Giô-a-cha qua đời và được chôn ở Xa-ma-ri. Con trai vua là Giê-hô-ách lên kế vị.

Giê-hô-ách làm vua Ít-ra-en

¹⁰ Giê-hô-ách, con Giô-a-cha lên ngôi vua Ít-ra-en vào năm thứ ba mươi bảy đời Giô-ách, vua Giu-đa. Ông cai trị mười sáu năm. ¹¹ Ông làm điều ác trước mặt CHÚA. Ông phạm những tội mà Giê-rô-bô-am, con Nê-bát đã phạm. Giê-rô-bô-am hướng dẫn dân Ít-ra-en phạm tội, Giê-hô-ách cũng làm y như thế. ¹² Mọi việc khác ông làm, những chiến công của ông như trận đánh giữa ông với A-ma-xia, vua Giu-đa, đều được ghi trong sách sử ký các vua Ít-ra-en. ¹³ Giê-hô-ách qua đời. Giê-rô-bô-am lên ngôi kế vị. Giê-hô-ách được chôn ở Xa-ma-ri cùng với các vua Ít-ra-en.

Giê-hô-ách thăm Ê-li-sê

¹⁴ Lúc đó Ê-li-sê bị đau. Trước khi ông qua đời, Giê-hô-ách vua Ít-ra-en đến thăm và khóc than cho ông. Giê-hô-ách khóc, “Cha tôi ôi, cha tôi ôi! Có phải nay là thời kỳ của quân xa và lính cỡi ngựa của Ít-ra-en không?”*

* **13:14:** Có phải ... không? Nghĩa là “Nay có phải là lúc Thượng Đế đến đem ông đi không?” Xem thêm II Vua 2:12.

15 Ê-li-sê bảo Giê-hô-ách, “Hãy lấy cung tên.”

Vậy ông lấy cung và tên. 16 Ê-li-sê bảo, “Hãy giương cung lên.” Giê-hô-ách liền giương cung. Rồi Ê-li-sê đặt tay ông trên tay vua. 17 Ê-li-sê bảo, “Hãy mở cửa sổ phía đông ra.” Giê-hô-ách liền mở cửa sổ. Ê-li-sê-liền bảo, “Hãy bắn đi.”

Giê-hô-ách bắn. Ê-li-sê tiếp, “Đó là tên của CHÚA chiến thắng A-ram! Người sẽ đánh bại quân A-ram ở A-phéc cho đến khi tận diệt chúng nó.”

18 Ê-li-sê bảo tiếp, “Hãy lấy tên.” Giê-hô-ách liền lấy tên. Ê-li-sê bảo, “Hãy đập xuống đất.”

Giê-hô-ách liền đập xuống đất ba lần rồi ngừng. 19 Người của CHÚA nổi giận cùng vua. Ê-li-sê bảo, “Đáng lẽ người phải đập năm sáu lần thì mới tận diệt quân A-ram được. Nhưng bây giờ người chỉ thắng được chúng có ba lần thôi.”

Việc lạ xảy ra ở mộ Ê-li-sê

20 Sau đó Ê-li-sê qua đời và được chôn cất.

Trong lúc đó có những toán dân Mô-áp đi quấy phá đất đai vào mùa xuân. 21 Có lần một số người Ít-ra-en đang chôn cất một xác, bỗng nhiên họ thấy quân Mô-áp đến. Người Ít-ra-en liền quăng xác vào mộ Ê-li-sê. Khi xác ấy đụng đến xương cốt Ê-li-sê, thì xác chết sống lại, và đứng lên.

Giê-hô-ách chiếm lại các thành phố Ít-ra-en

²² Trong suốt thời gian Giô-a-cha làm vua, Ha-xa-ên, vua A-ram, thường hay quấy nhiễu dân Ít-ra-en. ²³ Nhưng CHÚA rất nhân từ cùng Ít-ra-en; Ngài thương xót họ và giúp đỡ họ vì giao ước của Ngài với Áp-ra-ham, Y-sác, và Gia-cốp. Cho đến nay Ngài không hề tiêu diệt họ hay gạt bỏ họ khỏi mặt Ngài.

²⁴ Khi Ha-xa-ên, vua A-ram, qua đời thì Bên-ha-đát, con trai ông, lên nối ngôi. ²⁵ Trong một trận đánh, Ha-xa-ên chiếm các thành từ Giô-a-cha, cha Giê-hô-ách. Nay Giê-hô-ách chiếm lại các thành đó từ Bên-ha-đát, con của Ha-xa-ên. Ông đánh bại Bên-ha-đát ba lần và lấy lại các thành của Ít-ra-en.

14

A-ma-xia, vua Giu-đa

¹ A-ma-xia, con Giô-ách lên làm vua Giu-đa vào năm thứ hai đời vua Giê-hô-ách, con Giô-a-cha làm vua Ít-ra-en. ² A-ma-xia được hai mươi lăm tuổi khi lên ngôi vua và trị vì hai mươi chín năm tại Giê-ru-sa-lem. Mẹ ông là Giê-hô-đinh, gốc ở Giê-ru-sa-lem. ³ A-ma-xia làm điều thiện trước mặt CHÚA. Ông làm mọi điều như Giô-ách, cha mình đã làm nhưng không được như Đa-vít, tổ tiên mình. ⁴ Vua không dẹp bỏ các nơi thờ cúng địa phương*, cho nên dân chúng vẫn còn dâng sinh tế và đốt hương tại đó.

* **14:4:** địa phương Hay “gò cao,” tức là chỗ thờ cúng các thần khác.

⁵ Khi A-ma-xia vừa kiểm soát được nước xong liền xử tử những sĩ quan đã giết cha mình.

⁶ Nhưng ông không giết con cái của đúng theo luật trong Sách Giáo Huấn của Mô-se. CHÚA đã truyền: “Cha mẹ sẽ không bị xử tử khi con cái làm quấy. Con cái cũng không bị xử tử khi cha mẹ làm quấy. Ai làm lỗi thì người ấy phải chịu hình phạt.”†

⁷ Trong một cuộc chiến A-ma-xia giết mười ngàn người Ê-đôm trong Thung lũng Muối. Ông cũng chiếm thành Sê-la và gọi thành đó là Giốc-tên, ngày nay vẫn còn mang tên đó.

A-ma-xia muốn gây chiến với Giê-hô-ách

⁸ A-ma-xia sai sứ đến Giê-hô-ách, con Giô-a-cha, cháu Giê-hu, vua Ít-ra-en. Các sứ giả bảo, “Hãy đến, chúng ta hãy gặp mặt nhau.”

⁹ Giê-hô-ách, vua Ít-ra-en, trả lời với A-ma-xia, vua Giu-đa rằng, “Bụi gai ở Li-băng sai nhả với cây hương nam ở Li-băng. Nó bảo, ‘Hãy cho con gái anh lấy con trai tôi.’ Nhưng có một thú rừng từ Li-băng đi ngang qua dẫm nát bụi gai. ¹⁰ Vua đã đánh bại Ê-đôm rồi đâm ra tự phụ. Thôi hãy ở nhà mà huênh hoang đi. Đừng kiểm chuyện, nếu không cả vua lẫn Giu-đa đều sẽ bị đánh bại.”

¹¹ Nhưng A-ma-xia không chịu nghe nên Giê-hô-ách, vua Ít-ra-en, kéo ra tấn công. Giê-hô-ách và A-ma-xia, vua Giu-đa, đối nghịch nhau

† 14:6: Cha mẹ ... hình phạt Xem Phục 24:16.

trong trận đánh ở Bết-sê-mết ở Giu-đa.‡ 12 Ít-ra-en đánh bại Giu-đa đến nỗi mọi người trong Giu-đa đều chạy trốn về nhà mình. 13 Giê-hô-ách, vua Ít-ra-en, bắt được A-ma-xia, vua Giu-đa, ở Bết Sê-mết. A-ma-xia là con Giô-ách, cháu A-cha-xia. Giê-hô-ách liền đi lên Giê-ru-sa-lem phá sập vách từ Cửa Ép-ra-im cho đến Cửa Góc, dài khoảng hai trăm thước[§]. 14 Ông lấy tất cả vàng, bạc và mọi vật dụng trong đền thờ CHÚA, đồng thời lấy luôn các kho báu trong cung điện và một số con tin rồi trở về Xa-ma-ri.

15 Các việc khác của Giê-hô-ách, những chiến công của vua cùng các cuộc giao chiến với A-ma-xia, vua Giu-đa, đều được ghi trong sách sử ký các vua Ít-ra-en. 16 Giê-hô-ách qua đời và được chôn ở Xa-ma-ri cùng với các vua Ít-ra-en. Giê-rô-bô-am, con trai vua lên nối ngôi.

A-ma-xia qua đời

17 A-ma-xia, con Giô-ách, vua Giu-đa, còn sống thêm mười lăm năm sau khi Giê-hô-ách, con Giô-a-cha, vua Ít-ra-en, qua đời. 18 Các việc khác của A-ma-xia làm đều được ghi trong sách sử ký các vua Giu-đa. 19 Dân chúng Giê-ru-sa-lem lập mưu phản vua nên ông chạy trốn đến thị trấn La-kích, nhưng họ rượt theo đến La-kích và giết ông tại đó. 20 Họ mang xác ông về trên lưng

‡ 14:11: Giê-hô-ách ... Giu-đa Nguyên văn, “Ông và vua A-ma-xia của Giu-đa đối diện nhau ở Bết-sê-mết ở Giu-đa.”

§ 14:13: khoảng hai trăm thước Nguyên văn, “400 cu-bít” (khoảng 180 thước tây).

ngựa rồi chôn cất ông cùng nơi với các tổ tiên ở Giê-ru-sa-lem, trong thành Đa-vít.

A-xa-ria lên ngôi vua Giu-đa

²¹ Rồi toàn dân Giu-đa lập A-xa-ria làm vua thế cho A-ma-xia, cha mình. A-xa-ria được mười sáu tuổi khi lên ngôi. ²² Ông là người xây lại thị trấn Ê-lát và sáp nhập thị trấn ấy vào Giu-đa sau khi A-ma-xia qua đời.

Giê-rô-bô-am II, vua Ít-ra-en

²³ Giê-rô-bô-am, con trai Giê-hô-ách lên ngôi vua Ít-ra-en và cai trị ở Xa-ma-ri vào năm thứ mười lăm đời vua A-ma-xia, vua Giu-đa. A-ma-xia là con Giô-ách. Giê-rô-bô-am trị vì bốn mươi một năm. ²⁴ Ông làm điều ác trước mặt CHÚA. Giê-rô-bô-am, con trai Nê-bát dẫn dụ dân Ít-ra-en phạm tội, Giê-rô-bô-am con Giô-ách cũng làm y như thế. ²⁵ Giê-rô-bô-am là người chiếm lại biên giới Ít-ra-en từ Lê-bô-Ha-mát cho đến Biển Chết*. Việc đó xảy ra đúng y như lời CHÚA là Thượng Đế của Ít-ra-en đã phán qua tôi tớ Ngài là Giô-na, con trai A-mi-tai, nhà tiên tri từ Gát Hê-phe. ²⁶ CHÚA đã nhìn thấy dân Ít-ra-en, cả nô lệ lẫn tự do, đang chịu khốn đốn quá mức. Không còn ai có thể cứu giúp Ít-ra-en được. ²⁷ CHÚA không nói rằng Ngài sẽ hoàn toàn tiêu diệt tên Ít-ra-en khỏi mặt đất nên Ngài dùng Giê-rô-bô-am, con Giô-ách giải cứu Ít-ra-en.

* **14:25:** Biển Chết Hay “biển A-ra-ba.”

²⁸ Mọi việc khác Giê-rô-bô-am làm đều được ghi lại, cùng với các chiến công của ông và việc ông chiếm lại các thị trấn Đa-mách và Ha-mát cho Ít-ra-en đều được ghi trong sách sử ký các vua Ít-ra-en. ²⁹ Giê-rô-bô-am qua đời và được chôn chung với các tổ tiên mình tức các vua Ít-ra-en. Xa-cha-ri, con trai Giê-rô-bô-am lên nối ngôi.

15

A-xa-ria, vua Giu-đa

¹ A-xa-ria, con trai A-ma-xia lên ngôi vua Giu-đa vào năm thứ hai mươi bảy triều đại Giê-rô-bô-am, vua Ít-ra-en. ² A-xa-ria được mười sáu tuổi khi lên ngôi vua. Ông trị vì năm mươi hai năm ở Giê-ru-sa-lem. Mẹ ông là Giê-cô-lya, người gốc Giê-ru-sa-lem. ³ Ông làm điều thiện trước mặt CHÚA y như A-ma-xia, cha mình đã làm. ⁴ Nhưng ông không tháo bỏ các nơi thờ cúng địa phương cho nên dân chúng vẫn còn dâng sinh tế và đốt hương ở các nơi đó.

⁵ CHÚA khiến A-xa-ria mắc bệnh ngoài da kéo dài cho đến khi vua mất. Vì thế A-xa-ria phải ở một nhà riêng. Giô-tham, con vua, quản lý cung vua và cai trị trên xứ.

⁶ Các việc khác vua A-xa-ria làm đều được ghi trong sách sử ký các vua Giu-đa.

⁷ A-xa-ria qua đời và được chôn gần mộ các tổ tiên mình ở Giê-ru-sa-lem. Giô-tham, con trai vua lên kế vị.

Triều đại ngắn ngủi của Xa-cha-ri

⁸ Xa-cha-ri, con trai Giê-rô-bô-am, lên ngôi vua Ít-ra-en ở Xa-ma-ri. Ông cai trị sáu tháng vào năm thứ ba mươi tám triều vua U-xia, vua Giu-đa. ⁹ Xa-cha-ri làm điều ác trước mặt CHÚA y như các tổ tiên mình đã làm. Giê-rô-bô-am, con trai Nê-bát, đã dẫn dụ dân Ít-ra-en phạm tội, Xa-cha-ri cũng làm y như thế.

¹⁰ Sa-lum, con Gia-bết, lập mưu phản Xa-cha-ri và giết vua ngay trước mặt dân chúng ở Íp-lê-am*. Rồi Sa-lum lên ngôi vua thế cho ông. ¹¹ Các việc khác Xa-cha-ri làm đều được ghi trong sách sử ký các vua Ít-ra-en. ¹² CHÚA đã phán cùng Giê-hu: “Con cháu người sẽ làm vua trên Ít-ra-en đến đời chít người,” và điều đó đã thành sự thật.

Sa-lum, vua Ít-ra-en

¹³ Sa-lum, con Gia-bết lên ngôi vua vào năm thứ ba mươi chín đời U-xia, vua Giu-đa. Sa-lum cai trị một tháng tại Xa-ma-ri.

¹⁴ Lúc đó Mê-na-hem, con Ga-đi, từ Thiệt-xa kéo lên Xa-ma-ri tấn công Sa-lum, con Gia-bết. Mê-na-hem giết vua và lên ngôi thế cho Sa-lum.

¹⁵ Các việc khác Sa-lum làm cùng những kế hoạch kín của ông đều được ghi trong sách sử ký các vua Ít-ra-en.

Mê-na-hem, vua Ít-ra-en

* **15:10:** ở Íp-lê-am Cụm từ này có trong vài bản cổ Hi-lạp. Bản tiêu chuẩn Hê-bơ-rơ chỉ ghi, “trước mặt dân chúng.”

¹⁶ Mê-na-hem từ Thiệt-xa kéo lên tấn công Típ-xa, tiêu diệt thành đó cùng vùng phụ cận vì dân cư thành đó không chịu mở cửa thành cho người. Ông đánh bại họ và mổ bụng các đàn bà chữa.

¹⁷ Mê-na-hem, con Ga-đi, lên ngôi vua Ít-ra-en vào năm thứ ba mươi chín đời U-xia, vua Giu-đa. Mê-na-hem cai trị mười năm tại Xa-ma-ri.

¹⁸ Ông làm điều ác trước mặt CHÚA. Giê-rô-bô-am, con trai Nê-bát, dẫn dụ Ít-ra-en phạm tội còn Mê-na-hem suốt đời cũng phạm tội y như thế.

¹⁹ Phu-lơ, vua A-xi-ri kéo lên đánh xứ. Mê-na-hem trao cho vua khoảng bảy mươi lăm ngàn cân[†] bạc để Phu-lơ ủng hộ mình và củng cố địa vị trên nước mình. ²⁰ Mê-na-hem đánh thuế người giàu và có thể lực, mỗi đầu người hai mươi lượng[‡] bạc và dùng tiền đó trả cho vua A-xy-ri. Cho nên vua A-xi-ri đi về, không ở lại trong xứ Ít-ra-en.

²¹ Mọi việc khác Mê-na-hem làm đều được ghi trong sách sử ký các vua Ít-ra-en. ²² Rồi Mê-na-hem qua đời, con trai ông là Bê-ca-nia, lên nối ngôi.

Bê-ca-nia, vua Ít-ra-en

²³ Bê-ca-nia, con trai Mê-na-hem, lên ngôi vua Ít-ra-en ở Xa-ma-ri vào năm thứ năm mươi đời vua U-xia, vua Giu-đa. Bê-ca-nia cai trị hai năm.

[†] 15:19: bảy mươi lăm ngàn cân Nguyên văn, “1.000 ta-lâng” (khoảng 34.500 kí-lô). [‡] 15:20: hai mươi lượng Nguyên văn, “50 sê-ken” (khoảng 600 gờ-ram).

24 Ông làm điều ác trước mặt CHÚA. Giê-rô-bô-am con trai Nê-bát dẫn dụ dân Ít-ra-en phạm tội còn Bê-ca-nia cũng làm y như thế.

25 Bê-ca, con trai Rê-ma-lia, là một trong những sĩ quan của Bê-ca-nia. Bê-ca lập mưu phản Bê-ca-nia. Ông mang năm mươi người từ Ghi-lê-át đi với mình và giết Bê-ca-nia cùng với Ạc-gốp và A-ri-ê[§] trong cung vua tại Xa-ma-ri. Rồi Bê-ca lên ngôi thế cho Bê-ca-nia.

26 Mọi việc khác Bê-ca-nia làm đều được ghi trong sách sử ký các vua Ít-ra-en.

Bê-ca, vua Ít-ra-en

27 Bê-ca, con Rê-ma-lia lên ngôi vua ở Xa-ma-ri vào năm thứ năm mươi hai đời U-xia, vua Giu-đa. Bê-ca cai trị hai mươi năm. 28 Ông làm điều ác trước mặt CHÚA. Giê-rô-bô-am, con trai Nê-bát đã dẫn dụ dân Ít-ra-en phạm tội thì Bê-ca cũng phạm tội y như thế.

29 Tiếc-lác Phi-lê-xe làm vua A-xy-ri. Trong khi Bê-ca đang làm vua trên Ít-ra-en thì vua A-xy-ri kéo đến tấn công và chiếm được các thành Y-giông, A-bên Bết-Ma-a-ca, Gia-nô-ra, Kê-đết, và Hát-so. Ông cũng chiếm Ghi-lê-át và Ga-li-lê cùng vùng đất Nép-ta-li và đày dân chúng sang A-xi-ri.

§ 15:25: Ạc-gốp và A-ri-ê Vài học giả cho rằng hai tên này không có trong nguyên bản Hê-bơ-rơ.

³⁰ Sau đó Hô-sê, con Ê-la, lập mưu nghịch Bê-ca, con trai Rê-ma-lia, đánh và giết vua. Rồi Hô-sê lên ngôi vua thế cho Bê-ca vào năm thứ hai mươi đời vua Giô-tham, con trai U-xia.

³¹ Mọi việc khác Bê-ca làm đều được ghi trong sách sử ký các vua Ít-ra-en.

Giô-tham, vua Giu-đa

³² Giô-tham, con trai U-xia lên ngôi vua Giu-đa vào năm thứ hai đời Bê-ca, con trai Rê-ma-lia, vua Ít-ra-en. ³³ Giô-tham được hai mươi lăm tuổi khi lên ngôi vua và cai trị mười sáu năm ở Giê-ru-sa-lem. Mẹ ông tên Giê-ru-sa, con gái Xa-đốc. ³⁴ Giô-tham làm điều thiện y như U-xia, cha mình đã làm. ³⁵ Nhưng vua không tháo gỡ những nơi thờ cúng địa phương cho nên dân chúng vẫn còn dâng sinh tế và đốt hương tại đó. Giô-tham xây lại Cổng Trên của đền thờ CHÚA. ³⁶ Các việc khác Giô-tham làm trong khi ngự trên ngôi vua đều được ghi trong sách sử ký các vua Giu-đa.

³⁷ Lúc đó CHÚA bắt đầu sai Rê-xin, vua A-ram, và Bê-ca, con Rê-ma-lia, nghịch lại Giu-đa.

³⁸ Giô-tham qua đời và được chôn với các tổ tiên mình ở Giê-ru-sa-lem, thành Đa-vít, tổ tiên mình. Rồi A-cha, con trai Giô-tham lên nối ngôi.

16

A-cha, vua Giu-đa

¹ A-cha là con trai Giô-tham, vua Giu-đa. A-cha lên ngôi vua cai trị Giu-đa vào năm thứ mười bảy đời Bê-ca, con Rê-ma-lia, vua Ít-ra-en. ² A-cha

được hai mươi tuổi khi lên ngôi vua và cai trị mười sáu năm tại Giê-ru-sa-lem. A-cha chẳng làm điều thiện trước mặt CHÚA là Thượng Đế mình, không như Đa-vít, tổ tiên mình. ³ A-cha làm mọi điều như các vua Ít-ra-en đã làm. Thậm chí ông dùng con trai mình làm của lễ thiêu*. Ông phạm những tội đáng ghê tởm như các dân mà CHÚA đã đuổi ra khỏi xứ trước khi dân Ít-ra-en đến. ⁴ A-cha dâng sinh tế và đốt hương ở những nơi thờ cúng địa phương, trên các đồi và dưới mỗi cây xanh.

⁵ Rê-xin, vua A-ram và Bê-ca, con Rê-ma-lia, vua Ít-ra-en, kéo lên tấn công Giê-ru-sa-lem. Họ vây A-cha nhưng không thắng nổi ông. ⁶ Trong lúc đó Rê-xin, vua A-ram lấy lại thành Ê-lát về cho A-ram. Ông trục xuất tất cả người Giu-đa ra khỏi đó rồi người Ê-đôm vào ở trong Ê-lát. Cho đến ngày nay họ vẫn còn ở đó.

⁷ A-cha sai sứ đến Tiếc-lác Phi-lê-xe, vua A-xy-ri, nói rằng, "Tôi là bạn và là tôi tớ vua. Xin hãy đến giúp tôi khỏi tay vua A-ram và vua Ít-ra-en đang tấn công tôi." ⁸ A-cha lấy vàng và bạc trong đền thờ CHÚA và trong ngân khố cung vua đem dâng cho vua A-xy-ri. ⁹ Vậy vua A-xy-ri bằng lòng nghe lời A-cha. Ông tấn công Đa-mách và chiếm thành đó rồi đày tất cả dân chúng đi sang Kìa. Vua cũng giết Rê-xin.

¹⁰ Sau đó vua A-cha đi đến Đa-mách để ra mắt

* **16:3:** dùng con trai mình làm của lễ thiêu Nguyên văn, "đưa con trai mình qua lửa."

Tiéc-lác Phi-lê-xe, vua A-xy-ri. Vua A-cha trông thấy một bàn thờ ở Đa-mách liền gửi mẫu và sơ đồ của bàn thờ về cho thầy tế lễ U-ri. ¹¹ Vậy thầy tế lễ U-ri xây một bàn thờ giống như sơ đồ mà vua A-cha gửi đến cho mình từ Đa-mách. U-ri hoàn tất bàn thờ trước khi vua A-cha từ Đa-mách trở về.

¹² Khi vua từ Đa-mách trở về trông thấy bàn thờ liền đi đến dâng sinh tế trên đó. ¹³ Vua dâng của lễ thiêu, của lễ chay và đồ của lễ uống ra. Vua cũng rảy huyết của của lễ thân hữu trên bàn thờ.

¹⁴ A-cha dời bàn thờ bằng đồng trước mặt CHÚA ở phía trước đền thờ. Nó vốn nằm giữa bàn thờ của vua A-cha và đền thờ của CHÚA, nhưng vua dời nó nằm về phía bắc của bàn thờ mình. ¹⁵ Vua A-cha truyền cho thầy tế lễ U-ri như sau, “Trên bàn thờ lớn hãy đốt các của lễ thiêu vào buổi sáng, của lễ chay vào buổi chiều, của lễ thiêu và của lễ chay của vua, của lễ toàn thiêu, của lễ chay, và của lễ uống cho toàn thể dân chúng trong xứ. Hãy rưới huyết của tất cả các của lễ thiêu và sinh tế trên bàn thờ. Nhưng ta sẽ dùng bàn thờ bằng đồng để cầu hỏi ý Thượng Đế.” ¹⁶ Vậy thầy tế lễ U-ri làm mọi điều y như vua A-cha đã dặn mình.

¹⁷ Rồi vua A-cha gỡ các tấm che quanh hông các đế và gỡ các chậu rửa trên đầu các đế. Vua cũng lấy cái chậu lớn gọi là Cái Biển[†], khỏi các con bò đực chống đỡ nó và đặt trên một cái đế

[†] 16:17: Cái Biển Một bồn lớn chứa nước.

bằng đá. ¹⁸ A-cha cũng cho gỡ bỏ cái bực có mái che dùng trong ngày Sa-bát đã được đóng nơi đền vua. Ông cũng gỡ cửa bên ngoài lối vào cho vua. Ông làm những điều ấy là vì sợ vua A-xy-ri.

¹⁹ Các việc khác A-cha làm đều được ghi trong sách sử ký các vua Giu-đa. ²⁰ A-cha qua đời và được chôn với các tổ tiên ở Giê-ru-sa-lem. Ê-xê-chia, con A-cha lên nối ngôi.

17

Ô-sê, vua cuối cùng của Ít-ra-en

¹ Ô-sê, con trai Ê-la, lên ngôi vua Ít-ra-en vào năm thứ mười hai đời A-cha, vua Giu-đa. Ô-sê cai trị ở Xa-ma-ri chín năm. ² Vua làm điều ác trước mặt CHÚA, nhưng không tệ hại bằng các vua Ít-ra-en trước mình.

³ Sanh-ma-na-xe, vua A-xy-ri, kéo lên tấn công Ô-sê. Ô-sê đã phải thần phục Sanh-ma-na-xe và nộp triều cống cho vua ấy.

⁴ Nhưng vua A-xy-ri khám phá ra Ô-sê âm mưu phản nghịch mình bằng cách phái sứ giả đến Sô, vua Ai-cập. Ô-sê cũng ngưng nộp triều cống cho Sanh-ma-na-xe như trước kia vua vẫn làm hằng năm. Vì thế vua A-xy-ri bắt nhốt Ô-sê.

⁵ Rồi vua A-xy-ri đến tấn công toàn xứ Ít-ra-en. Vua vây Xa-ma-ri và tấn công nó trong ba năm.

⁶ Đến năm thứ chín đời vua Ô-sê thì vua đánh thắng Xa-ma-ri và đày dân Ít-ra-en qua A-xy-ri. Ông cho họ định cư ở Ha-lát, miền Gô-san, trên sông Ha-bo, và trong các thành phố nước Mê-đi.

*Dân Ít-ra-en bị trừng phạt
vì tội lỗi mình*

⁷ Tất cả những điều đó xảy ra vì dân Ít-ra-en đã phạm tội cùng CHÚA là Thượng Đế mình. Ngài đã mang họ ra khỏi Ai-cập và giải cứu họ khỏi quyền lực của vua Ai-cập nhưng dân Ít-ra-en lại kính thờ các thần khác. ⁸ Họ sống như các dân tộc mà CHÚA đã đuổi ra khỏi xứ trước khi họ đến. Họ sống theo như các vua làm ác của họ xúi giục, ⁹ lén lút phạm tội nghịch cùng CHÚA là Thượng Đế mình.

Họ xây các nơi thờ cúng địa phương trong các thành phố mình, từ tháp canh cho đến thành có vách kiên cố. ¹⁰ Họ dựng các trụ đá cho các tà thần và tượng A-sê-ra trên mỗi đồi cao và dưới mỗi cây xanh. ¹¹ Dân Ít-ra-en đốt hương tại nơi nào họ thờ cúng địa phương* giống như các dân sống trước họ ở đó đã làm, các dân mà CHÚA đã đuổi ra khỏi xứ. Dân Ít-ra-en làm những điều ác chọc giận CHÚA. ¹² Họ thờ các thần tượng mặc dù CHÚA đã cảnh cáo, “Các ngươi không được làm như thế.”

¹³ CHÚA dùng mọi nhà tiên tri và tiên kiến để cảnh cáo Ít-ra-en và Giu-đa. Ngài bảo, “Hãy từ bỏ đường lối gian ác của các ngươi và vâng theo mệnh lệnh cùng luật lệ ta. Hãy vâng theo những lời giáo huấn ta truyền cho tổ tiên các ngươi,

* **17:11:** nơi nào họ thờ cúng địa phương Hay các “gò cao,” tức là những nơi họ thờ các thần giả. Những nơi này thường là các đồi hay núi.

những huấn lệnh mà ta ban cho các người qua các tôi tớ ta là các nhà tiên tri.”

¹⁴ Nhưng dân chúng không chịu nghe. Họ ương ngạnh giống y như tổ tiên họ là những kẻ không chịu tin nơi CHÚA là Thượng Đế mình.

¹⁵ Họ gạt bỏ luật lệ CHÚA và giao ước mà Ngài đã lập với tổ tiên họ. Họ không chịu nghe lời cảnh cáo của Ngài. Họ thờ lạy các thần tượng vô dụng và chính mình cũng trở nên vô dụng. Họ làm giống như các dân tộc sống quanh họ, điều mà CHÚA cảnh cáo họ không được làm.

¹⁶ Dân chúng gạt bỏ mọi mệnh lệnh của CHÚA là Thượng Đế mình. Họ đúc hai tượng bò con và làm một tượng A-sê-ra. Họ thờ lạy các ngôi sao trên trời và phục vụ Ba-anh. ¹⁷ Họ thiêu sống con trai con gái mình và tìm cách đoán tương lai bằng ma thuật và bùa ếm. Họ chọn làm điều ác trước mặt CHÚA, chọc giận Ngài. ¹⁸ Vì CHÚA nổi giận cùng dân Ít-ra-en nên Ngài dẹp bỏ họ khỏi trước mặt Ngài, chỉ còn chừa lại chi tộc Giu-đa mà thôi.

Giu-đa cũng phạm tội

¹⁹ Thậm chí Giu-đa cũng không vâng theo mệnh lệnh CHÚA là Thượng Đế mình. Họ làm giống y như Ít-ra-en đã làm,

²⁰ cho nên CHÚA gạt bỏ toàn dân Ít-ra-en. Ngài trừng phạt họ và để cho các dân khác tiêu diệt họ; Ngài ném họ ra khỏi trước mặt Ngài. ²¹ Khi CHÚA tách họ ra khỏi gia đình Đa-vít thì dân Ít-ra-en lập Giê-rô-bô-am, con Nê-bát làm vua.

Giê-rô-bô-am dẫn dụ dân Ít-ra-en xa cách CHÚA và dẫn họ phạm tội tày đình. ²² Họ vẫn tiếp tục phạm các tội như Giê-rô-bô-am. Họ không ngưng phạm các tội đó ²³ cho đến khi CHÚA dẹp bỏ dân Ít-ra-en ra khỏi trước mặt Ngài, như Ngài đã phán qua tất cả các tội tở Ngài là các nhà tiên tri. Vì thế dân Ít-ra-en bị đày đi khỏi xứ sang đất A-xy-ri, nơi họ vẫn ở cho đến ngày nay.

Nguồn gốc dân Xa-ma-ri

²⁴ Vua A-xy-ri mang các dân từ Ba-by-lôn, Cu-tha, A-va, Ha-mát và Sê-phạt-va-im đến cho định cư trong các thành phố Xa-ma-ri thay thế cho dân Ít-ra-en. Các dân này chiếm Xa-ma-ri và ở trong các thành của họ. ²⁵ Lúc đầu họ không thờ lạy CHÚA cho nên Ngài sai sứ tử đến giết một số người trong vòng họ. ²⁶ Vua A-xy-ri được báo cáo, “Vua cho một số người ngoại quốc vào ở trong các thành Xa-ma-ri. Họ không biết luật lệ của thần xứ đó cho nên Ngài sai sứ tử đến. Sứ tử giết họ vì họ không biết ý muốn của thần.”

²⁷ Vua A-xy-ri liền truyền lệnh, “Hãy mang trả về một trong các thầy tế lễ mà các người đã đày đi. Để người ở đó dạy dân chúng biết ý muốn của thần.”

²⁸ Vậy một trong các thầy tế lễ đã bị đày từ Xa-ma-ri trở về sống ở Bê-tên. Ông dạy cho dân chúng biết cách thờ phụng CHÚA.

²⁹ Nhưng mỗi một dân lập các thần lấy cho mình và đặt chúng trong các điện thờ nơi thành họ cư ngụ. Những điện thờ này trước kia do

người Xa-ma-ri xây nên. ³⁰ Dân Ba-by-lôn dựng thần Su-cốt-Bê-nốt. Dân Cu-tha thờ thần Nê-tanh. Dân Ha-mát thờ thần A-si-ma. ³¹ Người A-vít thờ thần Níp-ha và Tạc-tắc. Người Sê-phạt-va-im thiêu con mình trong lửa, dâng chúng nó cho Ách-ra-mê-léc và A-na-mê-léc, hai thần của Sê-phạt-va-im.

³² Họ cũng tôn thờ CHÚA nhưng tự chọn cho mình các thầy tế lễ cho nơi nào họ thờ tà thần. Họ tự chọn các thầy tế lễ trong số họ để dâng sinh tế cho dân chúng. ³³ Dân chúng thờ phụng CHÚA nhưng cũng thờ phụng thần của mình như các dân tộc mà họ rời bỏ khi bị đày.

³⁴ Cho đến ngày nay họ cũng làm y như thuở trước. Họ không thờ phụng CHÚA hay vâng theo qui tắc và mệnh lệnh Ngài. Họ không nghe theo lời giáo huấn hay mệnh lệnh của CHÚA mà Ngài đã truyền cho con cháu Gia-cốp, người mà Ngài đặt tên là Ít-ra-en. ³⁵ CHÚA đã lập một giao ước với họ và truyền lệnh cho họ rằng, “Đừng tôn thờ các thần khác. Đừng quỳ lạy trước chúng nó, thờ phụng hay dâng sinh tế cho chúng. ³⁶ Hãy thờ phụng CHÚA là Đấng mang ngươi ra khỏi xứ Ai-cập bằng quyền năng và sức mạnh Ngài. Hãy thờ lạy một mình Ngài và dâng sinh tế cho Ngài mà thôi. ³⁷ Hãy luôn luôn vâng theo các qui tắc, mệnh lệnh, lời giáo huấn, và điều răn Ngài viết ra cho ngươi. Đừng tôn kính thần nào khác. ³⁸ Đừng quên giao ước ta lập với ngươi, đừng tôn thờ thần nào khác. ³⁹ Hãy thờ phụng

CHÚA là Thượng Đế người, Đấng giải cứu người khỏi mọi kẻ thù.”

⁴⁰ Nhưng dân Ít-ra-en không chịu nghe lời. Con cháu họ ngày nay vẫn tiếp tục làm giống như tổ tiên mình trước kia. ⁴¹ Cho nên các dân tộc đó tôn thờ CHÚA nhưng cũng thờ lạy các thần mình. Con cháu họ cũng làm y như tổ tiên mình cho đến ngày nay.

18

Ê-xê-chia, vua Giu-đa

¹ Ê-xê-chia, con trai A-cha, vua Giu-đa, lên ngôi vua vào năm thứ ba đời Ô-sê, con Ê-la, vua Ít-ra-en. ² Ê-xê-chia được hai mươi lăm tuổi khi lên ngôi vua và trị vì hai mươi chín năm tại Giê-ru-sa-lem. Mẹ ông tên A-bi-gia*, con gái Xa-cha-ri.

³ Ê-xê-chia làm điều thiện trước mặt CHÚA như tổ tiên mình là Đa-vít đã làm.

⁴ Ông giệt sập các nơi thờ cúng địa phương. Ông đập bể các trụ đá và chặt tượng A-sê-ra. Dân Ít-ra-en trước kia cũng đốt hương cho Nê-hu-tan, con rắn bằng đồng† mà Mô-se đã làm. Nhưng Ê-xê-chia bẻ nó ra từng khúc.

⁵ Ê-xê-chia tin cậy CHÚA, Thượng Đế duy nhất của Ít-ra-en. Trong tất cả các vua Giu-đa trước ông, không ai giống như ông, và sau ông cũng vậy. ⁶ Ê-xê-chia trung thành với CHÚA và luôn luôn đi theo Ngài; ông vâng theo các mệnh lệnh

* **18:2:** A-bi-gia Hay “A-bi.” † **18:4:** con rắn bằng đồng Hay “Nê-hút-tan” trong tiếng Hê-bơ-rơ.

mà CHÚA đã truyền cho Mô-se. ⁷ Vì thế CHÚA ở cùng Ê-xê-chia, ông làm việc gì cũng thành công.

Ông chống lại vua A-xy-ri, không chịu thần phục vua ấy nữa. ⁸ Ê-xê-chia đánh bại quân Phi-li-tin suốt đến Ga-xa và ranh giới chúng nó, luôn cả tháp canh và các thành có vách kiên cố.

Quân A-xy-ri chiếm Xa-ma-ri

⁹ Sanh-ma-na-xe, vua A-xy-ri bao vây Xa-ma-ri và tấn công thành ấy vào năm thứ tư đời vua Ê-xê-chia. Đó là vào năm thứ bảy đời Ô-sê, con Ê-la, vua Ít-ra-en. ¹⁰ Sau ba năm thì quân A-xy-ri chiếm được Xa-ma-ri, tức năm thứ sáu đời vua Ê-xê-chia, tức năm thứ chín đời Ô-sê, vua Ít-ra-en. ¹¹ Vua A-xy-ri bắt dân Ít-ra-en đày qua A-xy-ri và định cư họ ở Ha-la, thuộc Gô-san trên bờ sông Ha-bo, và trong các thành của xứ Mê-đi. ¹² Mọi việc này xảy ra vì họ không vâng lời CHÚA, Thượng Đế của họ. Họ đã phá giao ước và không vâng theo mọi điều mà Mô-se, tôi tớ CHÚA đã truyền. Họ không thềm nghe cũng không làm theo các mệnh lệnh đó.

A-xy-ri tấn công Giu-đa

¹³ Trong năm thứ mười bốn đời vua Ê-xê-chia thì San-chê-ríp, vua A-xy-ri tấn công các thành có vách kiên cố của Giu-đa và chiếm lấy chúng. ¹⁴ Ê-xê-chia vua Giu-đa liền nhắn với vua A-xy-ri ở La-kích như sau, “Tôi đã làm quấy. Hãy buông tha tôi thì tôi sẽ làm bất cứ điều gì vua muốn.”

Vì thế vua A-xy-ri bắt Ê-xê-chia trả khoảng hai mươi hai ngàn cân[‡] bạc và hai ngàn cân[§] vàng. ¹⁵ Ê-xê-chia dâng cho vua tất cả bạc trong đền thờ CHÚA và trong ngân khố mình. ¹⁶ Lúc ấy vua Ê-xê-chia cũng gỡ tất cả vàng bọc các cửa, các cột cửa của đền thờ CHÚA. Chính vua Ê-xê-chia đã bọc vàng các cửa này nhưng ông trao tất cả số vàng ấy cho vua A-xy-ri.

*Vua A-xy-ri gửi binh sĩ
đến Giê-ru-sa-lem*

¹⁷ Vua A-xy-ri phái viên tổng tư lệnh, viên tổng tham mưu, và viên chỉ huy mặt trận từ La-kích cùng với một đạo quân rất lớn kéo đến vua Ê-xê-chia ở Giê-ru-sa-lem. Khi chúng đến gần đường dẫn nước từ Hồ Phía Trên* con đường dân chúng hay giắt đồ thì dừng lại. ¹⁸ Chúng đòi gặp vua cho nên vua sai Ê-li-a-kim, Sếp-na, và Giô-a đi gặp chúng. Ê-li-a-kim, con Hinh-kia là quản lý cung vua, Sếp-na là đồng lý văn phòng, còn Giô-a, con A-sáp, là viên ký lục.

¹⁹ Viên chỉ huy mặt trận bảo họ, “Hãy nói với Ê-xê-chia như sau:

Đại vương A-xy-ri hỏi: Bây giờ ngươi tin vào cái gì? ²⁰ Ngươi nói người có kế hoạch

[‡] **18:14:** hai mươi hai ngàn cân Nguyên văn, “300 ta-lâng” (khoảng 10 tấn). [§] **18:14:** hai ngàn cân Nguyên văn, “30 ta-lâng” (khoảng 1 tấn). * **18:17:** Hồ Phía Trên Hồ Xi-lôm nằm ở cuối thành Đa-vít (Giê-ru-sa-lem), tức phía bên trên hồ cũ mà bây giờ gọi là Biệt-kết an Ham-ra.

tác chiến và quyền lực chiến đấu nhưng lời nói người không có giá trị gì. Người tin cậy vào ai để chống nghịch ta? ²¹ Người trông cậy vào Ai-cập để giúp đỡ người nhưng Ai-cập chẳng khác nào cây gậy bị đập. Người mà tựa trên nó để được giúp đỡ thì nó sẽ đâm thủng tay và làm hại người. Đó là điều vua Ai-cập sẽ làm cho những ai nhờ cậy người. ²² Người có thể nói, 'Chúng tôi trông cậy CHÚA là Thượng Đế chúng tôi,' nhưng ta biết Ê-xê-chia đã hủy phá các bàn thờ CHÚA và những nơi thờ phụng. Ông ta bảo Giu-đa và Giê-ru-sa-lem, 'Các người chỉ được thờ phụng tại bàn thờ duy nhất này ở Giê-ru-sa-lem mà thôi.'

²³ Bây giờ hãy lập giao ước với chủ ta là vua A-xy-ri: Ta sẽ cho các người hai ngàn con ngựa nếu các người kiếm đủ người cỡi. ²⁴ Người không thắng nổi một trong những sĩ quan thấp nhất của chủ ta thì sao người trông vào Ai-cập để cấp cho người quân xa và lính cỡi ngựa?

²⁵ Không phải ta đến để tấn công và tiêu diệt nơi này mà không do lệnh của CHÚA. Chính CHÚA đã bảo ta đến tiêu diệt xứ này."

²⁶ Ê-li-a-kim, Sếp-na, và Giô-ách nói cùng viên tư lệnh tác chiến rằng, "Xin nói với chúng tôi bằng tiếng A-ram vì chúng tôi hiểu thứ tiếng ấy. Đừng nói bằng tiếng Hê-bơ-rơ vì dân trong thành có thể nghe được."

27 Nhưng viên tư lệnh trả lời, “Không! Chủ ta sai ta đến nói những chuyện này đâu phải chỉ cho các người và vua các người mà thôi đâu. Ngài sai ta đến để nói với những người đang ngồi trên vách thành là những kẻ sẽ ăn phân và uống nước tiểu mình như các người vậy.”†

28 Nói xong viên tư lệnh đứng la lớn bằng tiếng Hê-bơ-rơ‡ rằng, “Hãy nghe lời đại vương A-xy-ri nói, 29 Ngài bảo các người đừng để Ê-xê-chia phỉnh gạt mình vì người không thể nào cứu các người khỏi quyền lực ta được đâu. 30 Đừng để Ê-xê-chia dụ dỗ các người tin tưởng vào CHÚA rằng, ‘CHÚA chắc chắn sẽ giải cứu chúng ta. Thành này sẽ không bị trao vào tay vua A-xy-ri.’ 31 Đừng thềm nghe Ê-xê-chia. Vua A-xy-ri khuyên,

‘Hãy cầu hòa với ta, hãy từ thành kéo nhau ra đầu hàng ta thì mỗi người các người sẽ được tự do ăn trái nho, trái vả và uống nước của giếng mình. 32 Sau đó ta sẽ đến đưa các người vào một xứ giống như xứ các người, xứ đầy thóc gạo, rượu mới, bánh và vườn nho, ô-liu và mật ong. Hãy chọn cái sống đừng chọn cái chết!’ Đừng nghe lời Ê-xê-chia vì người gạt các

† 18:27: sẽ ăn ... các người vậy Quân A-xy-ri dự định vây thành Giê-ru-sa-lem không cho ai mang thực phẩm hay nước uống vào thành. Họ dự đoán rằng khi dân chúng quá đói họ buộc phải ăn phân của mình. ‡ 18:28: tiếng Hê-bơ-rơ Nguyên văn, “tiếng Giu-đa,” tức ngôn ngữ của Giu-đa và Ít-ra-en.

người bảo rằng, ‘CHÚA sẽ cứu chúng ta.’³³ Có thần nào của các dân khác cứu họ khỏi quyền lực của vua A-xy-ri chưa?³⁴ Các thần của Hamát và Ác-bát đâu? Các thần của Sê-phát-va-im, Hê-na, và Y-va đâu? Chúng nó có giải cứu Xa-ma-ri ra khỏi tay ta không?³⁵ Không có một thần nào của các xứ đó giải cứu dân họ khỏi tay ta cả. Vì thế CHÚA cũng sẽ không thể giải cứu Giê-ru-sa-lem khỏi quyền lực của ta.”

³⁶ Dân chúng làm thính. Họ không trả lời gì cả với viên tư lệnh vì vua Ê-xê-chia đã ra lệnh, “Đừng đối đáp gì hết với hắn.”

³⁷ Sau đó Ê-li-a-kim, Sếp-na, và Giô-a xé quần áo mình để bày tỏ lòng đau buồn. Ê-li-a-kim, con trai Hinh-kia, là quản lý cung vua, Sếp-na làm đồng lý văn phòng, còn Giô-a, con A-sáp, làm ký lục. Ba người đi gặp vua Ê-xê-chia và thuật lại những gì viên tư lệnh tác chiến nói.

19

Giê-ru-sa-lem được giải cứu

¹ Khi vua Ê-xê-chia nghe các điều đó thì ông xé quần áo và mặc vải xô. Ông liền đi vào đền thờ của CHÚA.

² Ê-xê-chia sai Ê-li-a-kim, quản lý cung vua, và Sếp-na, đồng lý văn phòng, cùng các thầy tế lễ lớn tuổi đến gặp Ê-sai. Tất cả đều mặc vải xô khi họ đến gặp nhà tiên tri Ê-sai, con A-mốt.

³ Họ nói với Ê-sai, “Vua Ê-xê-chia nói: Hôm nay

là ngày buồn thảm, tai ương và hổ nhục, giống như đứa bé sắp sinh ra nhưng người mẹ quá yếu ớt, không sinh được. ⁴ Vua A-xy-ri đã sai viên chỉ huy mặt trận đến chế giễu Thượng Đế hằng sống. Có lẽ CHÚA là Thượng Đế đã nghe điều viên chỉ huy ấy nói và trừng phạt hẳn. Xin ông hãy cầu nguyện cho số ít chúng tôi còn sống sót lại.”

⁵ Khi các sĩ quan của vua Ê-xê-chia đến cùng Ê-sai, ⁶ thì ông bảo họ rằng, “Hãy nói với chủ các người như sau: CHÚA phán, ‘Đừng sợ điều các người nghe. Đừng kinh hoàng vì lời của các đầy tớ vua A-xy-ri sỉ nhục ta. ⁷ Nghe đây! Ta sẽ đặt một thân linh trong vua A-xy-ri. Người sẽ nghe tiếng đồn khiến người sẽ trở về xứ mình rồi ta sẽ khiến cho người chết vì gươm tại đó.’”

Quân A-xy-ri rời thành Giê-ru-sa-lem

⁸ Viên tư lệnh mặt trận nghe vua A-xy-ri đã rời La-ki. Khi trở về thì thấy vua đang vây đánh thành Líp-na. ⁹ Vua nghe báo cáo rằng Tiệt-ha-ca*, vua Cu-si của Ai-cập, đang kéo đến đánh mình.

Khi vua A-xy-ri nghe vậy liền sai sứ đến nói với vua Ê-xê-chia rằng, ¹⁰ “Hãy bảo Ê-xê-chia, vua Giu-đa như sau:

Đừng để thần mà người tin cậy phỉnh gạt.
Đừng tin lời thần đó quả quyết rằng Giê-ru-sa-lem sẽ không bị trao vào tay vua A-xy-ri.

* **19:9:** Tiệt-ha-ca Đây rất có thể là Tiệt-ha-ca, vua của Ai-cập vào khoảng năm 690-664 trước Công nguyên.

11 Người có nghe điều các vua A-xy-ri đã làm. Chúng ta đã chiến thắng tất cả các nước cho nên đừng tưởng rằng các người sẽ thoát nạn đâu. 12 Các thần của những dân tộc đó có giải cứu họ không? Tổ tiên ta tiêu diệt chúng, đánh bại các thành Gô-xan, Ha-ran, và Rê-xếp, và dân Ê-đen ở Tê-n-át-xa. 13 Các vua Ha-mát và Ác-bát đâu? Các vua của Xê-phát-va-im, Hê-na và Y-va đâu rồi?"

Ê-xê-chia cầu nguyện cùng Chúa

14 Khi vua Ê-xê-chia nhận thư từ tay các sứ giả và đọc xong thì ông đi lên đền thờ của CHÚA. Ông mở thư ra trước mặt CHÚA 15 và cầu nguyện: "Ôi Lạy CHÚA Toàn Năng, Thượng Đế của Ít-ra-en, ngôi ngài ngự giữa các sinh vật bằng vàng có cánh, chỉ một mình Ngài là Thượng Đế của các nước trên đất. Ngài tạo nên trời và đất. 16 Lạy CHÚA, xin lắng tai nghe. Xin mở mắt ra nhìn. Xin hãy nghe mọi điều vua San-chê-ríp đã nói để sỉ nhục Thượng Đế hằng sống. 17 Lạy CHÚA, quả thật rằng các vua A-xy-ri đã tiêu diệt các xứ đó và đất đai chúng. 18 Họ đã ném những thần của các dân tộc đó vào lửa nhưng những thần đó chẳng qua chỉ là gỗ và đá do tay người làm ra vì thế các vua A-xy-ri đã tiêu diệt chúng. 19 Lạy CHÚA là Thượng Đế chúng tôi xin hãy giải cứu chúng tôi khỏi quyền lực vua A-xy-ri để các nước trên đất biết rằng Ngài là Thượng Đế duy nhất."

Chúa trả lời Ê-xê-chia

²⁰ Sau đó Ê-sai, con trai A-mốt nhắn với Ê-xê-chia như sau, “CHÚA, Thượng Đế của Ít-ra-en, phán: Ta đã nghe lời người cầu nguyện cùng ta về San-chê-ríp, vua A-xy-ri.

²¹ Đây là điều CHÚA phán nghịch cùng San-chê-ríp:

Trinh nữ Xi-ôn[†] ghét người

và sỉ nhục người;

Nó cười nhạo người khi người bỏ chạy.

²² Người chế giễu và nhục mạ ai?

Người đã lên tiếng nghịch cùng ai?

Người ngạo mạn xác láo đối với ai?

Người nghịch ta, Đấng Thánh của Ít-ra-en!

²³ Người đã sai sứ đến sỉ nhục CHÚA.

Người nói, ‘Nhờ vào vô số quân xa ta kéo lên các đỉnh núi,

lên các núi cao nhất của Li-băng.

Ta đã đốn ngã các cây hương nam

và các cây thông tốt nhất của nó.

Ta đã lên đến các nơi xa nhất

và vào các rừng tốt nhất của nó.

²⁴ Ta đã đào các giếng trong các nước ngoại quốc và uống nước từ các giếng đó.

Bàn chân ta đã làm cạn khô hết các sông Ai-cập.’

²⁵ Hỡi vua A-xy-ri, hãy nghe người đã nghe.

Từ xưa ta, CHÚA, đã dự liệu việc này.

Từ lâu ta đã trù liệu việc đó,

bây giờ ta thực hiện chúng.

[†] **19:21:** Trinh nữ Xi-ôn Một tên khác của thành Giê-ru-sa-lem.

Ta đã cho phép người biến các thành kiên cố
có vách
thành đồng gạch vụn.

²⁶ Dân cư các thành đó rất yếu ớt;
chúng nó hoảng sợ và bị sỉ nhục.
Chúng như cỏ ngoài đồng,
như cỏ non, yếu ớt,
như cỏ trên nóc nhà bị gió thiêu đốt
trước khi mọc lên.

²⁷ Ta biết khi người nằm nghỉ,
cả lúc người đi hay đến,
và cách người nổi giận nghịch ta.

²⁸ Vì người nổi giận nghịch ta,
và vì ta đã nghe những lời xấu láo của người,
ta sẽ đặt móc vào mũi người,
và tra hàm thiếc vào miệng người.

Rồi ta sẽ đuổi người ra khỏi xứ ta
y như cách người đến.”

Lời Chúa phán cùng Ê-xê-chia

²⁹ Rồi CHÚA phán, “Hỡi Ê-xê-chia, ta sẽ cho người dấu hiệu này: Năm nay người sẽ không thể trồng trọt gì, sang năm thứ hai người sẽ ăn những gì mọc hoang từ năm trước. Nhưng đến năm thứ ba người sẽ ăn từ thóc lúa người trồng trọt và gặt hái. Người sẽ trồng vườn nho và ăn hoa quả từ đó. ³⁰ Những người còn lại trong Giu-đa mà thoát được sẽ đâm rễ, sẽ mọc mạnh và sinh nhiều con cháu.

³¹ Một số người sẽ sống sót và ra khỏi Giê-ru-sa-lem; một số ít từ núi Xi-ôn sẽ sống sót. Tình

yêu nồng nhiệt‡ của CHÚA Toàn Năng sẽ thực hiện điều ấy.”

³² Cho nên đây là điều CHÚA phán về vua A-xy-ri:

“Nó sẽ không vào thành,
thậm chí cũng sẽ không bắn một mũi tên
nào vào đây.

Nó cũng sẽ không dùng khiên,
hay đắp lối đi lên để tấn công vách thành.

³³ Nó đến đây bằng đường nào,
thì cũng sẽ trở về xứ mình bằng đường ấy,
nhưng nó sẽ không vào thành này, CHÚA phán
vậy.

³⁴ Ta sẽ bảo vệ và giải cứu thành này vì Đa-vít,
kẻ tôi tớ ta.”

Đạo quân A-xy-ri bị tiêu diệt

³⁵ Đêm ấy, thiên sứ của CHÚA đi ra giết một
trăm tám mươi lăm ngàn người trong doanh trại
A-xy-ri. Sáng sớm hôm sau khi người ta dậy thì
thấy toàn xác chết.

³⁶ San-chê-ríp, vua A-xy-ri liền trở về lại Ni-
ni-ve. ³⁷ Một ngày kia San-chê-ríp đang thờ lạy
trong đền thờ Nít-rốc, thần của mình, thì hai con
traai vua là Ách-ra-mê-léc và Sa-rê-xe lấy gươm
giết vua rồi trốn qua xứ A-ra-rát. Ê-xa-hát-đôn,
con trai San-chê-ríp, lên ngôi vua A-xy-ri.

‡ **19:31:** Tình yêu nồng nhiệt Trong tiếng Hê-bơ-rơ cụm từ này có nghĩa là lòng nhiệt thành, ghen tương, hay yêu thương.

20

Bệnh của vua Ê-xê-chia

¹ Lúc đó vua Ê-xê-chia lâm bệnh nặng gần chết. Nhà tiên tri Ê-sai, con A-mốt đến thăm và bảo, “CHÚA phán như sau: Hãy sắp xếp mọi việc vì người sẽ không sống được đâu mà sẽ qua đời.”

² Ê-xê-chia xoay mặt vào vách và cầu nguyện cùng CHÚA, ³ “CHÚA ôi, xin nhớ rằng tôi đã luôn luôn vâng lời Ngài. Tôi đã hoàn toàn hiến mình cho Ngài và làm điều phải trước mặt Ngài.” Rồi Ê-xê-chia khóc thảm thiết.

⁴ Khi Ê-sai vừa ra khỏi sân giữa của cung vua thì CHÚA bảo ông: ⁵ “Hãy đi trở lại nói với Ê-xê-chia, lãnh tụ dân ta rằng: ‘CHÚA là Thượng Đế của Đa-vít, tổ tiên người phán như sau: Ta đã nghe lời cầu nguyện người và đã thấy nước mắt người, ta sẽ chữa lành người. Ba ngày nữa người sẽ đi lên đền thờ CHÚA. ⁶ Ta cũng sẽ cho người sống thêm mười lăm năm nữa. Ta sẽ giải cứu người và thành này khỏi tay vua A-xy-ri; ta sẽ bảo vệ thành này vì ta và vì Đa-vít, tôi tớ ta.’ ”

⁷ Rồi Ê-sai bảo, “Hãy làm chất dẻo bằng trái vả.”

Vậy họ làm và đắp lên mụn nhọt của Ê-xê-chia thì vua lành.

⁸ Ê-xê-chia liền hỏi Ê-sai, “Sẽ có dấu hiệu gì cho thấy CHÚA sẽ chữa lành cho tôi và tôi sẽ đi lên đền thờ CHÚA vào ngày thứ ba không?”

⁹ Ê-sai nói “CHÚA sẽ thực hiện điều Ngài phán. Đây là dấu hiệu CHÚA tỏ cho vua: Vua muốn bóng mặt trời đi quá mười nấc hay lui lại mười nấc?”*

¹⁰ Ê-xê-chia đáp, “Làm cho bóng mặt trời đi quá mười nấc thì không khó gì. Hãy làm cho nó lui lại mười nấc.”

¹¹ Nhà tiên tri Ê-sai cầu nguyện cùng CHÚA thì Ngài khiến bóng lui lại mười nấc mà nó đã đi quá trên bậc thang mà A-cha đã xây.

Các sứ giả từ Ba-by-lôn đến

¹² Lúc đó Mê-rô-đác Ba-la-đan, con trai Ba-la-đan, làm vua Ba-by-lôn. Ông gửi thư thăm hỏi và quà biếu Ê-xê-chia vì nghe vua Ê-xê-chia bị bệnh rồi bình phục. ¹³ Ê-xê-chia rất vui nên khoe với các sứ giả những đồ vật trong kho mình: bạc, vàng, hương liệu, nước hoa đắt tiền, gươm và thuẫn, cùng mọi tài sản của mình. Ông khoe với họ mọi thứ trong cung vua và trong nước.

¹⁴ Nhà tiên tri Ê-sai liền đi đến gặp vua Ê-xê-chia hỏi, “Mấy người này nói gì vậy? Họ ở đâu đến?”

Ê-xê-chia đáp, “Họ đến từ một xứ rất xa, từ Ba-by-lôn.”

¹⁵ Ê-sai hỏi tiếp, “Họ thấy gì trong cung vua?”

Ê-xê-chia đáp, “Họ thấy tất cả mọi thứ trong cung của ta. Ta khoe với họ tất cả của cải ta có.”

* **20:9:** Vua muốn bóng mặt trời ... mười nấc Đây có thể là những bậc thang của một toà nhà mà Ê-xê-chia dùng làm đồng hồ đo thời gian. Bóng mặt trời cho biết giờ trong ngày.

16 Ê-sai liền nói với Ê-xê-chia rằng: “Hãy nghe lời CHÚA Toàn Năng phán: 17 ‘Trong tương lai những gì người hiện có trong cung điện cùng những gì tổ tiên người để dành lại cho đến hôm nay đều sẽ bị mang đi qua Ba-by-lôn. Không chừa lại món gì hết,’ CHÚA phán vậy. 18 ‘Một số con cái người, tức các con sinh ra cho người cũng sẽ bị đày đi làm tôi tớ† trong cung vua Ba-by-lôn.’ ”

19 Ê-xê-chia nói với Ê-sai, “Những lời của CHÚA rất phải.” Vua nói vậy vì tự nghĩ, “Ít ra trong đời ta sẽ có hòa bình và an ninh.”

20 Tất cả những gì vua Ê-xê-chia làm, những chiến công, các công tác vua trong việc xây hồ nước, việc đào hầm dẫn nước vào thành đều được ghi trong sách sử ký các vua Giu-đa. 21 Khi vua Ê-xê-chia qua đời thì Ma-na-xe, con trai ông, lên nối ngôi.

21

Ma-na-xe, vua độc ác của Giu-đa

1 Ma-na-xe được mười hai tuổi khi lên làm vua và trị vì năm mươi lăm năm tại Giê-ru-sa-lem. Mẹ vua tên Hếp-xi-ba.

2 Vua làm điều ác trước mặt CHÚA. Ông làm những điều gớm ghiếc như các dân tộc khác đã làm, tức những dân mà CHÚA đã đánh đuổi ra khỏi xứ trước khi dân Ít-ra-en đến. 3 Ê-xê-chia, cha Ma-na-xe, đã phá sập những nơi thờ tà thần,

† 20:18: tôi tớ Hay “hoạn quan.” Xem từ ngữ này trong Bảng Giải Thích Từ Ngữ.

nhưng Ma-na-xe cho xây lại những nơi đó. Ông xây bàn thờ cho Ba-anh và tạc tượng A-sê-ra y như A-háp, vua Ít-ra-en đã làm. Ma-na-xe cũng thờ lạy các ngôi sao trên trời và phục vụ chúng. ⁴ CHÚA đã nói về đền thờ Ngài, “Người ta sẽ thờ phụng ta tại Giê-ru-sa-lem,” nhưng Ma-na-xe xây các bàn thờ trong đền thờ CHÚA. ⁵ Ông cũng xây các bàn thờ để thờ lạy các tinh tú trong hai sân của đền thờ CHÚA. ⁶ Ông cũng đưa con trai mình qua lửa.* Ông dùng những ma thuật và bói toán bằng cách giải thích các điềm và mộng寐, đồng thời hỏi ý các đồng bóng và thầy bói.

Ông làm vô số điều ác và chọc giận CHÚA. ⁷ Ma-na-xe tạc tượng A-sê-ra và đặt nó trong đền thờ CHÚA. CHÚA đã phán cùng Đa-vít và Sô-lô-môn, con ông, về đền thờ Ngài như sau, “Người ta sẽ thờ phụng ta đời đời trong đền thờ này và ở Giê-ru-sa-lem mà ta đã chọn từ trong các chi tộc Ít-ra-en. ⁸ Ta sẽ không bao giờ bắt dân Ít-ra-en đi lang thang ra khỏi xứ mà ta đã cấp cho tổ tiên họ. Nhưng họ phải vâng theo mọi điều ta truyền dạy và mọi lời giáo huấn mà Mô-se, tôi tớ ta, đã ban cho họ.” ⁹ Nhưng dân chúng không chịu nghe. Ma-na-xe dẫn dụ họ làm ác hơn các dân tộc mà CHÚA đã tiêu diệt trước mặt dân Ít-ra-en.

¹⁰ CHÚA đã phán như sau qua các nhà tiên tri là tôi tớ Ngài, ¹¹ “Ma-na-xe, vua Giu-đa đã làm

* **21:6:** đưa con trai mình qua lửa Tức là thiêu sống nó.

những điều gớm ghiếc này. Người làm ác hơn cả dân A-mô-rít trước người. Người cũng dẫn dụ Giu-đa phạm tội với các thần tượng mình. ¹² Nên CHÚA là Thượng Đế của Ít-ra-en phán: ‘Ta sẽ mang khốn đốn trên Giê-ru-sa-lem và Giu-đa đến nỗi ai nghe đều sững sốt, giật mình†. ¹³ Ta sẽ lấy dây đo Xa-ma-ri‡ trên Giê-ru-sa-lem, và dùng dây thước thợ§ nghịch cùng gia đình A-háp để dùng cho Giê-ru-sa-lem. Ta sẽ quét sạch Giê-ru-sa-lem như người ta lau sạch cái đĩa và úp nó xuống. ¹⁴ Ta sẽ ném bỏ dân còn sót lại. Ta sẽ trao chúng cho kẻ thù. Chúng sẽ bị các kẻ thù cướp bóc, ¹⁵ vì dân ta đã làm điều ác. Chúng chọc giận ta từ ngày tổ tiên chúng ra khỏi Ai-cập cho đến nay.’ ” ¹⁶ Ma-na-xe cũng tàn sát nhiều thường dân vô tội, làm cho máu họ tràn ngập Giê-ru-sa-lem từ đầu này đến đầu kia. Đó là chưa kể những tội lỗi ông xúi dân Giu-đa phạm; ông xúi giục Giu-đa làm điều ác.

¹⁷ Những việc khác Ma-na-xe làm khi trị vì, luôn cả những tội lỗi ông phạm đều được ghi trong sách sử ký các vua Giu-đa. ¹⁸ Ma-na-xe qua đời và được chôn trong vườn của cung vua, tức vườn U-xa. A-môn, con trai ông, lên nối ngôi.

Triều đại ngắn ngủi của A-môn,

† 21:12: sững sốt, giật mình Nguyên văn, “lùng bùng lỗ tai.”

‡ 21:13: dây đo Xa-ma-ri Thợ xây nhà thường dùng dây thước thợ để đo độ thẳng của tường. Chỗ nào nhô ra ngoài dây thì bị xén đi. § 21:13: dây thước thợ Sợi dây có buộc một vật nặng một đầu để đo xem tường có thẳng không.

vua Giu-đa

¹⁹ A-môn được hai mươi hai tuổi khi lên ngôi và làm vua được hai năm tại Giê-ru-sa-lem. Mẹ ông là Mê-su-lê-mết, con gái Ha-ru, quê quán ở Giốt-ba.

²⁰ A-môn làm điều ác trước mặt CHÚA y như cha ông đã làm. ²¹ Ông sống giống như cha mình: thờ lạy các thần tượng mà cha ông đã thờ và cúi lạy trước chúng nó. ²² A-môn gạt bỏ CHÚA tức Thượng Đế của tổ tiên mình, không đi theo đường lối CHÚA.

²³ Các sĩ quan của A-môn lập mưu phản và giết ông trong cung vua. ²⁴ Sau đó dân chúng trong xứ giết tất cả những kẻ đã lập mưu giết vua A-môn rồi cử Giô-xia, con trai ông, lên nối ngôi.

²⁵ Mọi việc khác A-môn làm đều được ghi trong sách sử ký các vua Giu-đa. ²⁶ Ông được chôn trong mộ mình trong vườn U-xa. Giô-xia, con trai ông lên nối ngôi.

22*Giô-xia lên ngôi vua Giu-đa*

¹ Giô-xia được tám tuổi khi lên ngôi vua và trị vì ba mươi một năm tại Giê-ru-sa-lem. Mẹ ông tên Giê-đi-đa, con gái A-đai-gia, quê quán ở Bô-cách. ² Giô-xia làm điều thiện trước mặt CHÚA. Ông sống y như Đa-vít tổ tiên mình và luôn luôn làm điều thiện.

Giô-xia ra lệnh sửa chữa đền thờ

³ Vào năm thứ mười tám triều vua Giô-xia, ông sai Sa-phan vào đền thờ CHÚA. Sa-phan, con A-xa-lia, cháu Mê-su-lam, là bí thư của vua. Giô-xia bảo, ⁴ “Hãy đi đến Hinh-kia, thầy tế lễ thượng phẩm bảo ông dốc hết số tiền mà những người gác cửa đã thu của dân chúng. Đó là số tiền họ đã mang vào đền thờ CHÚA. ⁵ Bảo ông ta giao số tiền đó cho các giám thị lo công tác trong đền thờ CHÚA. Họ phải trả cho các nhân công lo việc sửa chữa đền thờ CHÚA ⁶ tức thợ mộc, thợ xây cất, và thợ nề. Ngoài ra hãy dùng tiền đó để mua gỗ và đá đẽo để sửa chữa đền thờ. ⁷ Họ không cần phải tường trình về số tiền giao cho họ vì họ thanh liêm.”

Tìm được sách Giáo huấn trong đền thờ

⁸ Thầy tế lễ thượng phẩm Hinh-kia bảo với Sa-phan, bí thư của vua, “Tôi đã tìm được Sách Giáo Huấn* trong đền thờ CHÚA.” Ông giao sách đó cho Sa-phan rồi Sa-phan lấy đọc.

⁹ Sau đó bí thư Sa-phan đi vào trình với vua Giô-xia, “Các viên chức của vua đã chi số tiền trong đền thờ CHÚA. Họ đã trả công cho các nhân công và các giám thị trong đền thờ.” ¹⁰ Rồi bí thư Sa-phan nói với vua, “Thầy tế lễ Hinh-kia đã đưa cho tôi một quyển sách.” Sa-phan liền đọc sách đó cho vua nghe.

¹¹ Khi vua vừa nghe những lời trong Sách Giáo Huấn liền xé quần áo mình để tỏ lòng đau buồn

* **22:8:** Sách Giáo Huấn Đây có thể là sách Phục Truyền Luật Lệ. Xem thêm 23:2.

cùng cực. ¹² Vua ra lệnh cho thầy tế lễ Hinh-kia, A-hi-cam, con trai Sa-phan, Ác-bo, con trai Mi-cai-gia, bí thư Sa-phan và A-sai-gia, tôi tớ vua, như sau: ¹³ “Hãy đi cầu hỏi CHÚA về những lời trong sách vừa mới tìm được. Hãy hỏi giùm cho ta, cho toàn dân, và cho toàn thể Giu-đa. Cơn giận CHÚA đang cháy bừng cùng chúng ta vì tổ tiên chúng ta không vâng theo những lời trong sách này; họ không làm theo những điều đã ghi lại cho chúng ta.”

Giô-xia và nữ tiên tri Hun-đa

¹⁴ Vậy thầy tế lễ Hinh-kia, A-hi-cam, Ác-bo, Sa-phan và A-sai-gia đi đến nói chuyện với nữ tiên tri Hun-đa. Bà là vợ của Sa-lum, con Tích-va, cháu Hác-ha, người lo áo quần cho vua. Hun-đa ở Giê-ru-sa-lem, trong khu vực mới của thành phố.

¹⁵ Bà nói với họ, “CHÚA là Thượng Đế của Ít-ra-en phán: Hãy bảo người đã sai các người đến với ta, ¹⁶ ‘CHÚA phán như sau: Ta sẽ mang khốn đốn đến nơi này và đến cho mọi người đang sống ở đây theo như lời đã ghi trong sách mà vua Giu-đa đã đọc. ¹⁷ Dân Giu-đa đã bỏ ta và đã đốt hương cho các thần khác. Họ chọc giận ta bằng mọi hành vi của họ. Cơn thịnh nộ ta cháy bừng cùng nơi này như lửa, không thể dập tắt được.’

¹⁸ Hãy bảo vua Giu-đa là người sai các người đến để cầu hỏi ý CHÚA, ‘CHÚA là Thượng Đế của Ít-ra-en phán về những lời người đã nghe:

¹⁹ Khi người nghe lời ta nghịch cùng nơi này và dân cư nó thì người ăn năn về điều mình làm và hạ mình xuống trước mặt ta. Ta bảo chúng sẽ bị nguyên rủa và bị tiêu diệt. Người đã xé quần áo bày tỏ sự đau buồn và khóc lóc trước mặt ta. Vì thế ta đã nghe người, CHÚA phán vậy. ²⁰ Cho nên ta sẽ để cho người qua đời và được chôn cất bình yên. Người sẽ không thấy những khốn đốn ta sẽ mang đến cho nơi này.' ”

Họ về thuật lại những lời đó cho vua.

23

Dân chúng nghe giao ước

¹ Vua liền triệu tập các bô lão của Giu-đa và Giê-ru-sa-lem lại. ² Ông đi lên đền thờ CHÚA cùng với toàn dân Giu-đa và Giê-ru-sa-lem. Các thầy tế lễ, các nhà tiên tri, và toàn thể dân chúng, từ người thấp hèn cho đến người cao sang đều đi với vua. Vua đọc cho họ nghe mọi lời ghi trong Sách Giao Ước đã tìm được trong đền thờ CHÚA.

³ Vua đứng cạnh cây cột và lập giao ước trước sự hiện diện của CHÚA, hứa nguyện theo Ngài và hết lòng tuân phục mọi mệnh lệnh, qui tắc, luật lệ, cùng vâng theo những lời của giao ước đã ghi trong sách đó. Rồi toàn thể dân chúng hứa nguyện vâng giữ giao ước.

⁴ Vua ra lệnh cho thầy tế lễ thượng phẩm Hinhkia và các thầy tế lễ cấp dưới cùng những người giữ cửa mang ra khỏi đền thờ CHÚA tất cả những thứ đã được làm cho Ba-anh, A-sê-ra và các tinh

tú trên trời. Rồi Giô-xia đốt tất cả bên ngoài Giê-ru-sa-lem trong đồng trống của thung lũng Kít-rôn và cho mang tro của chúng đến Bê-tên.

⁵ Các vua Giu-đa đã chọn các thầy tế lễ cho các thần này. Các thầy tế lễ đốt hương ở các nơi thờ cúng địa phương trong các thành của Giu-đa và các thị trấn quanh Giê-ru-sa-lem. Họ đốt hương cho Ba-anh, mặt trời, mặt trăng, các chòm sao, và các tinh tú trên trời. Nhưng Giô-xia dẹp các thầy tế lễ giả hiệu đó.

⁶ Ông cũng dẹp tượng A-sê-ra khỏi đền thờ CHÚA và mang nó ra ngoài Giê-ru-sa-lem đến thung lũng Kít-rôn đốt và nghiền nó ra bụi. Rồi ông rắc bụi đó lên các mồ mả của thường dân.*

⁷ Ông cũng phá sập nhà cửa của các nam điếm trong đền thờ CHÚA nơi các người đàn bà dệt vải cho A-sê-ra.

⁸ Vua Giô-xia mang các tiên tri giả ra khỏi các thành Giu-đa. Ông phá những nơi thờ cúng địa phương, chỗ các thầy tế lễ đốt hương, từ Ghê-ba cho đến Bê-e-sê-ba. Ông phá sập những nơi thờ cúng địa phương ở cổng Giô-suê là tên của quan cai trị thành, bên phía trái cổng thành. ⁹ Các thầy tế lễ của những nơi thờ cúng địa phương không được phép phục vụ nơi bàn thờ CHÚA ở Giê-ru-sa-lem nhưng được ăn bánh mì không men với các anh em mình.

* **23:6:** rắc bụi đó ... thường dân Đây là phương cách mạnh bạo cho thấy là tượng A-sê-ra không bao giờ được dùng nữa.

10 Giô-xia dẹp bỏ Tô-phết, trong thung lũng Bên-Hin-nôm để không ai được dâng con trai hay con gái mình cho Mô-léc nữa.† 11 Các vua Giu-đa đã đặt những con ngựa ở nơi cửa trước của đền thờ CHÚA trong sân gần phòng của Nathan Mô-léc, một sĩ quan. Các con ngựa đó dùng để thờ mặt trời.‡ Vua Giô-xia dẹp các ngựa ấy và đốt các quân xa dùng để thờ mặt trời luôn.

12 Các vua Giu-đa đã xây các bàn thờ trên mái phòng thượng của vua A-cha. Giô-xia phá những bàn thờ đó cùng các bàn thờ mà Ma-na-xe đã xây trong hai sân của đền thờ CHÚA. Giô-xia nghiền chúng ra bụi và ném trong thung lũng Kít-rôn.

13 Vua Giô-xia cũng phá hủy những nơi thờ cúng địa phương ở phía đông Giê-ru-sa-lem, về phía nam núi Ô-liu. Sô-lô-môn, vua Ít-ra-en, đã xây những nơi đó. Một nơi dành cho Át-tô-rết, nữ thần góm ghiếc của người Xi-đôn, nơi kia dành cho Kê-mốt, thần đáng ghê tởm của Mô-áp. Một nơi nữa dành cho Mô-léc, thần đáng ghê tởm của người A-môn. 14 Giô-xia nghiền nát các cột đá mà họ thờ phụng và chặt tượng A-sê-ra. Rồi ông lấy xương người phủ lên những nơi ấy.

15 Giô-xia cũng phá sập bàn thờ ở Bê-tên tức nơi thờ phụng do Giê-rô-bô-am, con trai Nê-bát,

† 23:10: không ai ... Mô-léc nữa Nguyên văn, "không ai được dâng con trai hay con gái mình làm của lễ thiêu cho Mô-léc nữa."

‡ 23:11: Các con ngựa ... thờ mặt trời Dân chúng thời đó tin rằng mặt trời là một vị thần cỡi xe đi qua bầu trời mỗi ngày.

xây lên. Giê-rô-bô-am là người đã khuyến khích dân Ít-ra-en phạm tội. § Giô-xia thiêu đốt những nơi ấy, nghiền các tảng đá xây bàn thờ ra bụi rồi đốt tiêu tượng A-sê-ra. ¹⁶ Khi vua quay lại thấy những mồ mả trên núi liền cho lấy xương cốt ra khỏi các mồ mả và thiêu chúng trên bàn thờ để làm ô dơ bàn thờ. Việc này xảy ra theo như lời CHÚA đã phán qua người của Thượng Đế.*

Người của Thượng Đế loan báo những điều ấy khi Giê-rô-bô-am đang đứng cạnh bàn thờ trong dịp lễ.

Giô-xia nhìn quanh và thấy ngôi mộ của người của Thượng Đế. †

¹⁷ Giô-xia hỏi, “Cái đài kỷ niệm mà ta thấy là gì?”

Dân chúng thành đó thưa, “Đó là mộ người của Thượng Đế từ Giu-đa đến. Nhà tiên tri ấy đã loan báo những điều vua đã làm nghịch bàn thờ ở Bê-tên.”

¹⁸ Giô-xia ra lệnh, “Hãy để yên mồ mả đó. Không ai được phép dời xương cốt của người đi.” Vậy họ để yên xương cốt của người cùng xương cốt của nhà tiên tri từ Xa-ma-ri đến.

¹⁹ Các vua Ít-ra-en đã xây những nơi thờ cúng địa phương trong các thành ở Xa-ma-ri, chọc giận CHÚA. Giô-xia tháo gỡ các đền thờ ấy như ông đã làm ở Bê-tên.

§ **23:15:** Giê-rô-bô-am ... phạm tội Xem I Vua 12:26-30.

* **23:16:** như lời CHÚA đã phán qua người của Thượng Đế Xem I Vua 13:1-3. † **23:16:** Khi vua ... người của Thượng Đế Những câu này trích trong bản cổ Hi-lạp.

²⁰ Ông giết các thầy tế lễ của những nơi thờ phụng đó; ông giết họ trên bàn thờ và đốt xương họ trên đó. Rồi vua trở về Giê-ru-sa-lem.

Dân chúng Giu-đa kỷ niệm

Lễ Vượt Qua

²¹ Vua ra lệnh cho toàn dân, “Hãy kỷ niệm Lễ Vượt Qua cho CHÚA là Thượng Đế các người theo như đã ghi trong Sách Giao Ước.”

²² Từ thời các Quan Án cai trị dân Ít-ra-en, lễ Vượt Qua chưa hề được kỷ niệm. Chưa hề có chuyện xảy ra như thế trong đời các vua Ít-ra-en và Giu-đa. ²³ Lễ Vượt Qua được kỷ niệm cho CHÚA ở Giê-ru-sa-lem vào năm thứ mười tám đời vua Giô-xia.

²⁴ Giô-xia cũng tiêu diệt các đồng bóng, thầy bói, nhà của tà thần, và các tượng chạm. Ông cũng tiêu diệt các tà thần các ghê tởm trong xứ Giu-đa và Giê-ru-sa-lem. Ông làm theo lời giáo huấn đã ghi trong sách mà thầy tế lễ Hinh-kia đã tìm được trong đền thờ CHÚA.

²⁵ Trước và sau Giô-xia không có vua nào giống như ông. Vua hết lòng, hết linh hồn, hết sức vâng theo CHÚA[‡] và đi theo mọi lời giáo huấn của Mô-se.

²⁶ Dù vậy cũng không ngăn được cơn thịnh nộ khủng khiếp của CHÚA. Cơn giận Ngài nổi phừng cùng Giu-đa vì những điều Ma-na-xe làm đã chọc giận Ngài. ²⁷ CHÚA phán, “Ta sẽ đuổi

[‡] **23:25:** Vua hết lòng, ... vâng theo CHÚA Xem Phục 6:4, 5.

Giu-đa ra khỏi trước mặt ta như ta đã đuổi Ít-ra-en đi. Ta sẽ gạt bỏ Giê-ru-sa-lem, nơi ta đã chọn. Ta cũng sẽ cất bỏ đền thờ nơi ta nói, ‘Người ta sẽ thờ phụng ta tại đó.’ ”

²⁸ Những việc khác vua Giô-xia làm đều được ghi trong sách sử ký các vua Giu-đa.

Giô-xia qua đời

²⁹ Trong khi Giô-xia đang trị vì thì Nê-cô, vua Ai-cập lên đánh nhau với vua A-xy-ri ở sông Ô-phơ-rát. Vua Giô-xia kéo ra đánh Nê-cô, nhưng Nê-cô gặp Giô-xia ở Mê-gi-đô và giết vua đi.

³⁰ Các đầy tớ Giô-xia chôn xác ông trên xe từ Mê-gi-đô về Giê-ru-sa-lem và chôn trong mộ ông. Rồi dân Giu-đa chọn Giô-a-cha, con trai Giô-xia, đổ đầu ô liu và lập ông lên nối ngôi thế cha mình.

Giô-a-cha lên ngôi vua Giu-đa

³¹ Giô-a-cha được hai mươi ba tuổi khi lên ngôi vua và trị vì tại Giê-ru-sa-lem được ba tháng. Mẹ ông tên Ha-mu-tanh, con gái Giê-rê-mi ở Líp-na.

³² Giô-a-cha làm điều ác trước mặt CHÚA như tổ tiên mình đã làm.

³³ Vua Nê-cô bắt Giô-a-cha làm tù binh ở Ríp-la trong xứ Ha-mát, không cho Giô-a-cha cai trị ở Giê-ru-sa-lem nữa. Nê-cô bắt dân Giu-đa đóng khoảng bảy ngàn năm trăm cân[§] bạc và khoảng bảy mươi lăm cân* vàng.

§ 23:33: bảy ngàn năm trăm cân Nguyên văn, “100 ta-lâng” (khoảng 3.450 kí-lô). * 23:33: bảy mươi lăm cân Nguyên văn, “1 ta-lâng” (khoảng 35 kí-lô).

³⁴ Vua Nê-cô đặt Ê-li-a-kim, con trai Giô-xia, lên ngôi thế cha mình. Rồi Nê-cô đổi tên Ê-li-a-kim ra Giê-hô-gia-kim. Nhưng Nê-cô giải Giô-a-cha về Ai-cập rồi ông qua đời tại đó. ³⁵ Giê-hô-gia-kim trao cho vua Nê-cô số bạc và vàng mà Nê-cô đòi. Giê-hô-gia-kim đánh thuế đất và thu vàng bạc từ dân chúng trong xứ để trao cho vua Nê-cô. Ai cũng phải đóng thuế.

³⁶ Giê-hô-gia-kim được hai mươi lăm tuổi khi lên ngôi vua và trị vì mười một năm ở Giê-ru-sa-lem. Mẹ ông tên Xê-bi-đa, con gái Bê-đai-gia, quê quán ở Ru-ma. ³⁷ Vua Giê-hô-gia-kim làm điều ác trước mặt CHÚA y như tổ tiên mình đã làm.

24

Vua Nê-bu-cát-nết-xa tấn công Giu-đa

¹ Trong khi Giê-hô-gia-kim làm vua thì Nê-bu-cát-nết-xa, vua Ba-by-lôn kéo lên tấn công xứ Giu-đa. Vua Giê-hô-gia-kim thần phục Nê-bu-cát-nết-xa trong ba năm rồi phản nghịch lại và tách ra khỏi quyền của Nê-bu-cát-nết-xa.

² CHÚA sai những toán quấy rối từ Ba-by-lôn, A-ram, Mô-áp, và A-môn đến nghịch lại Giê-hô-gia-kim và tiêu diệt Giu-đa. Điều này xảy ra theo như CHÚA đã nói trước qua các tôi tớ Ngài là những nhà tiên tri.

³ Vì chắc chắn CHÚA đã khiến những việc này xảy ra cho dân Giu-đa để ném họ ra khỏi mặt Ngài vì tất cả những tội lỗi của Ma-na-xe. ⁴ Ông

đã giết nhiều thường dân vô tội và làm cho Giê-ru-sa-lem ngập tràn máu của họ. CHÚA không thể nào tha thứ những tội ấy được.

⁵ Những việc khác mà vua Giê-hô-gia-kim làm đều được ghi trong sách sử ký các vua Giu-đa.

⁶ Giê-hô-gia-kim qua đời rồi Giê-hô-gia-kin, con trai ông lên nối ngôi.

⁷ Vua Ai-cập không ra khỏi xứ mình được nữa vì vua Ba-by-lôn đã chiếm hết vùng đất trước kia thuộc về Ai-cập, từ suối Ai-cập cho đến sông Ơ-phơ-rát.

Giê-hô-gia-kin, vua Giu-đa

⁸ Giê-hô-gia-kin được mười tám tuổi khi lên ngôi vua, và cai trị được ba tháng tại Giê-ru-sa-lem. Mẹ ông tên Nê-hút-ta, con gái Ên-na-than ở Giê-ru-sa-lem. ⁹ Giê-hô-gia-kin làm điều ác trước mặt CHÚA y như cha mình đã làm.

¹⁰ Lúc đó các sĩ quan của Nê-bu-cát-nết-xa, vua Ba-by-lôn, kéo đến Giê-ru-sa-lem rồi bao vây thành. ¹¹ Nê-bu-cát-nết-xa đích thân đến thăm thành trong khi các sĩ quan vua đang tấn công nó. ¹² Vua Giê-hô-gia-kin đầu hàng vua Ba-by-lôn cùng với mẹ mình, các tôi tớ, các nô lệ cùng các sĩ quan. Vua Nê-bu-cát-nết-xa liền bắt Giê-hô-gia-kin làm tù binh vào năm thứ tám triều đại mình.

¹³ Nê-bu-cát-nết-xa lấy tất cả những châu báu trong đền thờ CHÚA và trong cung vua. Ông chặt những đồ bằng vàng mà Sô-lô-môn, vua Ít-ra-en

đã làm cho đến thờ CHÚA. Điều này xảy ra y theo lời CHÚA phán.

¹⁴ Nê-bu-cát-nết-xa cũng lưu đầy toàn dân Giê-ru-sa-lem, các lãnh tụ, các người giàu sang, các tay thợ khéo cùng các thợ đồng. Có tất cả mười ngàn tù binh bị bắt đi. Ông chỉ để lại những người nghèo khổ nhất trong xứ mà thôi. ¹⁵ Nê-bu-cát-nết-xa giải Giê-hô-gia-kin qua Ba-by-lôn cùng với mẹ và các vợ của vua, các sĩ quan và các người cầm đầu trong xứ. Họ bị bắt làm tù binh từ Giê-ru-sa-lem sang Ba-by-lôn. ¹⁶ Vua Ba-by-lôn cũng bắt bảy ngàn lính có khả năng thiện chiến, khoảng một ngàn thợ khéo và thợ đồng. Nê-bu-cát-nết-xa bắt họ làm tù binh giải qua Ba-by-lôn.

Vua Xê-đê-kia

¹⁷ Rồi ông đặt Mát-ta-nia, chú Giê-hô-gia-kin, lên làm vua thế cho Giê-hô-gia-kin và đổi tên Mát-ta-nia ra Xê-đê-kia. ¹⁸ Xê-đê-kia được hai mươi một tuổi khi lên ngôi vua và trị vì mười một năm ở Giê-ru-sa-lem. Mẹ ông tên Ha-mu-tan, con gái của Giê-rê-mi ở Líp-na. ¹⁹ Xê-đê-kia làm điều ác trước mặt CHÚA như Giê-hô-gia-kin đã làm. ²⁰ Mọi việc này xảy ra ở Giê-ru-sa-lem và Giu-đa vì CHÚA nổi giận cùng họ. Cuối cùng Ngài ném bỏ họ.

25

Giê-ru-sa-lem thất thủ

¹ Xê-đê-kia phản nghịch cùng vua Ba-by-lôn cho nên Nê-bu-cát-nết-xa, vua Ba-by-lôn, kéo

toàn quân lên đánh Giê-ru-sa-lem vào năm thứ chín đời vua Xê-đê-kia, vào ngày mười tháng mười. Vua đóng quân quanh thành và đắp đất vào tường thành để tấn công nó. ² Thành bị tấn công cho đến năm thứ mười một đời vua Xê-đê-kia. ³ Vào ngày chín tháng tư, trong thành bị nạn đói khủng khiếp. Không còn thực phẩm cho dân chúng ăn nữa.

⁴ Khi thành bị chọc thủng thì toàn đạo quân bỏ trốn lúc ban đêm qua cửa nằm giữa hai vách gần vườn vua. Trong khi quân Ba-by-lôn đang vây thành thì Xê-đê-kia và quân sĩ chạy trốn về phía thung lũng Giô-đanh. ⁵ Nhưng quân Ba-by-lôn rượt theo vua Xê-đê-kia và bắt được vua trong bình nguyên Giê-ri-cô. Tất cả đạo quân của vua đều bỏ vua chạy tứ tán,

⁶ nên họ bắt được Xê-đê-kia và giải về cho vua Ba-by-lôn ở Ríp-la. Họ kết án Xê-đê-kia ở đó. ⁷ Họ giết các con trai Xê-đê-kia trước mắt vua rồi móc mắt vua và xiềng chân vua mang qua Ba-by-lôn.

Thành Giê-ru-sa-lem bị tiêu hủy

⁸ Nê-bu-cát-nết-xa, vua Ba-by-lôn đến vây Giê-ru-sa-lem vào ngày bảy tháng năm, năm thứ mười chín triều đại mình. Nê-bu-xa-ra-đan là chỉ huy của đội cận vệ đặc biệt của vua. ⁹ Nê-bu-xa-ra-đan phóng hỏa đền thờ CHÚA, cung vua và tất cả nhà cửa ở Giê-ru-sa-lem. Tất cả các tòa nhà quan trọng đều bị thiêu hủy.

¹⁰ Toàn quân Ba-by-lôn dưới quyền chỉ huy của viên tư lệnh đội cận vệ đặc biệt của vua phá

sập các vách thành quanh Giê-ru-sa-lem. ¹¹ Nê-bu-xa-ra-đan, viên chỉ huy của đội cận vệ, bắt dân chúng Giê-ru-sa-lem, những người đã đầu hàng vua Ba-by-lôn và toàn thể dân chúng còn lại. ¹² Nhưng ông để lại những người nghèo khổ nhất trong xứ để chăm sóc vườn nho và đồng ruộng.

¹³ Người Ba-by-lôn đập bể những trụ đồng, các giá đồng, chậu đồng, cũng còn gọi là Cái Biển* trong đền thờ CHÚA. Rồi họ mang số đồng đó sang Ba-by-lôn. ¹⁴ Họ cũng mang nồi niêu, xẻng xúc, dụng cụ hót tim đèn, đĩa, và tất cả các vật dụng bằng đồng dùng trong đền thờ. ¹⁵ Viên chỉ huy của đội cận vệ đặc biệt cũng mang đi các chảo đựng than nóng, chậu, và tất cả mọi đồ làm bằng vàng ròng và bạc. ¹⁶ Có hai trụ và một cái chậu đồng lớn và một cái giá di động mà vua Sô-lô-môn đã làm cho đền thờ CHÚA. Số lượng đồng quá nhiều đến nỗi không thể nào cân hết được. ¹⁷ Mỗi cây trụ cao khoảng chín thước†. Phần đầu phía trên trụ cao khoảng một thước rưỡi‡. Phần đó được làm theo kiểu mạng lưới có các trái lựu bao quanh. Trụ kia cũng có mạng lưới giống như trụ đầu tiên.

Dân Giu-đa bị bắt làm tù binh

* **25:13:** Cái Biển Một bồn lớn dùng chứa nước. † **25:17:** chín thước Nguyên văn, "18 cu-bit." ‡ **25:17:** một thước rưỡi Nguyên văn, "3 cu-bit."

¹⁸ Viên chỉ huy của toán cận vệ bắt một số tù binh: Sê-rai-gia, thầy tế lễ cả, Xê-pha-nia, thầy tế lễ phó và ba người giữ cửa.

¹⁹ Trong số những người còn ở trong thành, ông bắt viên sĩ quan lực lượng chiến đấu cùng năm viên cố vấn cho vua[§]. Ông bắt viên bí thư hoàng gia là người tuyển chọn binh sĩ cho quân đội cùng sáu mươi người nữa trong thành.

²⁰ Nê-bu-xa-ra-đan, viên chỉ huy bắt tất cả những người đó giải đến cho vua Ba-by-lôn ở Ríp-la. ²¹ Tại Ríp-la trong đất Ha-mát, vua ra lệnh giết họ. Rồi toàn thể dân Giu-đa đều bị đày ra khỏi xứ mình.

Ghê-đa-lia được cử làm tổng trấn Giu-đa

²² Nê-bu-cát-nết-xa, vua Ba-by-lôn để lại một số người trong xứ Giu-đa. Vua chỉ định Ghê-đa-lia, con trai A-hi-cam, cháu Sa-phan, làm tổng trấn.

²³ Các viên chỉ huy quân đội và binh sĩ dưới quyền nghe vua Ba-by-lôn đã cử Ghê-đa-lia làm tổng trấn nên họ đến gặp ông ở Mích-ba. Đó là Ích-ma-ên, con Nê-tha-nia, Giô-ha-nan, con Ca-ria, Sê-rai-gia con Tan-hu-mét người Nê-tô-phát, Gia-a-xa-nia, con Ma-a-ca-thít và những thuộc hạ. ²⁴ Ghê-đa-lia hứa cùng các viên sĩ quan chỉ huy cùng các binh sĩ dưới quyền như sau, “Đừng sợ các sĩ quan Ba-by-lôn. Hãy sống trong xứ và phục tùng vua Ba-by-lôn thì mọi việc sẽ êm đẹp cho các người.”

§ 25:19: cố vấn cho vua Nguyên văn, “những người thường gặp mặt vua.”

²⁵ Vào tháng bảy, Ích-ma-ên, con Nê-tha-nia, cháu Ê-li-sa-ma, thuộc gia đình hoàng gia, cùng với mười người đến giết Ghê-đa-lia. Họ cũng giết những người Giu-đa và Ba-by-lôn có mặt với Ghê-đa-lia tại Mích-ba. ²⁶ Rồi toàn thể dân chúng từ hạ lưu đến thượng lưu cùng với các sĩ quan trong quân đội trốn qua Ai-cập vì họ sợ người Ba-by-lôn.

Giê-hô-gia-kin được trả tự do

²⁷ Giê-hô-gia-kin, vua Giu-đa bị cầm tù ở Ba-by-lôn ba mươi bảy năm. Vào năm thứ ba mươi bảy Ê-vinh Mê-rô-đác lên ngôi vua Ba-by-lôn. Ông thả Giê-hô-gia-kin ra khỏi ngục vào ngày hai mươi bảy tháng mười hai. ²⁸ Ê-vinh Mê-rô-đác lấy lời hoà nhã nói cùng Giê-hô-gia-kin và cho ông địa vị cao trọng hơn tất cả các vua khác có mặt với ông tại Ba-by-lôn. ²⁹ Giê-hô-gia-kin lột bỏ quần áo tù. Suốt đời còn lại ông được ăn chung bàn vua. ³⁰ Mỗi ngày trong khi Giê-hô-gia-kin còn sống, nhà vua ban cho ông một khoản trợ cấp.

Thánh Kinh Bản Phổ thông
Easy Reading Version of the Holy Bible in Vietnamese
Verson de lecture facile de la Sainte Bible en
vietnamien

copyright © 2002, 2011 World Bible Translation Center

Language: Việt (Vietnamese)

Translation by: World Bible Translation Center

Thánh Kinh: Bản Phổ thông™ Cơ Quan Phiên Dịch Kinh Thánh Thế Giới giữ bản quyền © 2011 Giữ bản quyền Phép trích dùng Văn kiện mang tác quyền này có thể được trích dùng đến 1.000 câu mà không cần xin phép. Tuy nhiên phần trích không được gồm nguyên một sách hay quá 50% của phần văn kiện được trích. Khi trích dùng xin nhớ ghi câu sau đây nơi tựa hay trang dành cho tác quyền: Thánh Kinh: Bản Phổ thông™ Do Cơ Quan Phiên Dịch Kinh Thánh Thế Giới giữ bản quyền © 2011 sử dụng do phép của Cơ Quan nói trên. Khi trích Bản Phổ thông vào các mục đích không có tính cách thương mại như chương trình trong nhà thờ, bích chương, bản phim để chiếu lên màn ảnh hay các phương tiện tương tự thì không cần phải ghi toàn thể phần ghi chú tác quyền nhưng phải ghi chữ tắt (BPT) ở cuối mỗi câu trích. Nếu các câu trích hay các trang in lại nhiều hơn 1.000 câu hay hơn 50% của sách được trích, hoặc nếu cần xin phép khác phải liên lạc với Cơ Quan Phiên Dịch Kinh Thánh Thế Giới để được chấp thuận bằng văn thư chính thức của Cơ Quan. Địa chỉ Cơ Quan Phiên Dịch Kinh Thánh Thế Giới P.O. Box 820648, Fort Worth, Texas 76182 Điện thư: bibles@wbtc.org Mạng lưới: www.wbtc.org Truy cập miễn phí Truy cập miễn phí các bản Thánh Kinh và Tân Ước của Cơ Quan Phiên Dịch Kinh Thánh Thế giới qua: www.wbtc.org

2013-10-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

b183ddf1-d374-57ee-a27b-1546141bc5ab